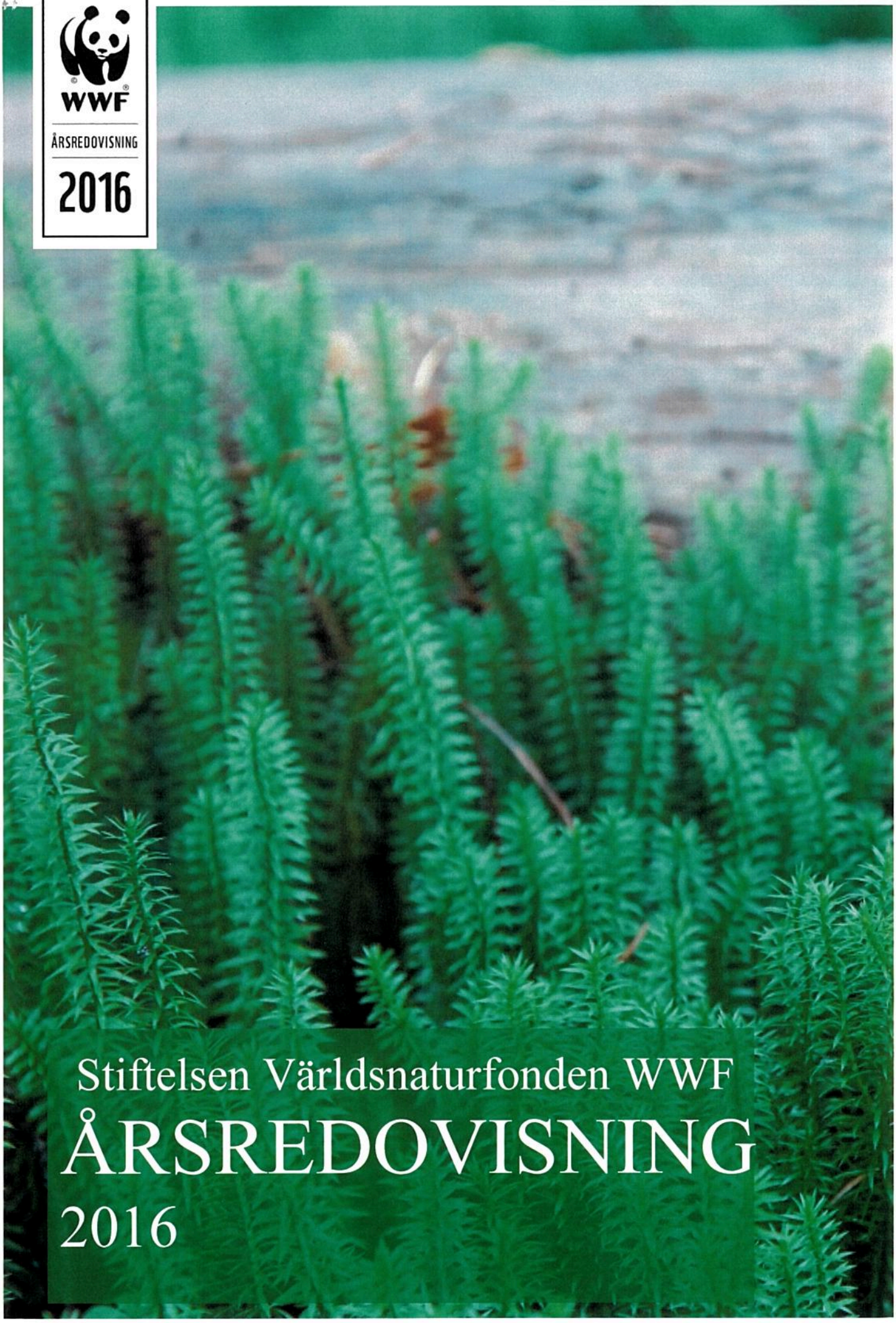

WWF

ÅRSREDOVISNING

2016

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF

ÅRSREDOVISNING

2016

Innehåll

Innehåll 2
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 3
Stiftelsens syfte och organisation 3
Världsnaturfonden WWF i världen 2016 8
Väsentliga händelser under året 9
Naturvårdsverksamheten 11
GLOBALA MÅLEN 12
Skog 12
Hav 18
Arter 20
Klimat och energi 22
Vatten – Utvecklingsområde 25
Mat – Utvecklingsområde 26
DRIVKRAFTERNA 28
Governance 28
Marknadsförändring 28
Finansiella flöden – Utvecklingsområde 29
Marknad 30
Organisationsutveckling 31
Finansiering 31
Verksamhetsresultat 33
Kapitalförvaltning 34
Förmögenhet 35
Anknutna stiftelser 35
Koncernen 35
Intern kontroll 36
Medarbetare på WWF 36
FRIIs kvalitetskod 37
Framtida händelser 37
För mer information 38
Nyckeltal 2012–2016 38
RESULTATRÄKNING 39
BALANSRÄKNING 39
FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL 41
KASSAFLÖDESANALYS 43
NOTER 44
Bilaga 1 – Värdepapper 57

Styrelsen och generalsekreteraren för Stiftelsen Världsnaturfonden WWF avger härmed följande årsredovisning.

Om inte särskilt anges, redovisas alla belopp i tkr. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Stiftelsens syfte och organisation

"Stiftelsen Världsnaturfonden WWF har till ändamål att i samverkan med WWF International genom finansiellt stöd verka för vetenskapliga undersökningar, upplysning och undervisning, inrättande av naturreservat samt skyddande av hotade djur- och växtarter och deras livsmiljöer, allt i syfte att bevara, vårda och rationellt nyttja naturen och de förnybara naturtillgångarna. Stiftelsen ska därvid idémässigt och ekonomiskt samarbeta med myndigheter, organisationer, institutioner, företag och enskilda personer med intresse för samma ändamål."

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF har ett förtroenderåd anknutet i vilket H M Konungen är ordförande. Förtroenderådets uppgift är bland annat att rekommendera den övergripande inriktningen av stiftelsens verksamhet samt att utse ledamöter i stiftelsens styrelse. Förtroenderådet har sammanträtt två gånger under året.

Stiftelsens yttersta ansvariga organ är dess styrelse. Axel Wenblad är styrelsens ordförande. Styrelsen har sammanträtt 5 (5) gånger under året. Till styrelseledamöter utgår inget arvode.

Styrelsens sammansättning under 2016

Namn	Funktion	Profil	Deltagande i antal styrelsemöten
Axel Wenblad Göteborg	Ordförande	Invald 2013. Född 1949. Fil mag i limnologi och kemi. Tidigare generaldirektör för Fiskeriverket 2005–2011. Axel har arbetat med hållbarhetsfrågor på myndigheter och inom näringslivet. Han var miljöchef på Volvo 1990–94, chef för hållbar utveckling på Skanska 1999–2005. Han har också varit miljödirektör på länsstyrelsen i Västra Götalands län och enhetschef på naturvårdsverket samt havsutredare 2009–2011. Axel mottog år 2011 utmärkelsen Baltic Leadership Award – WWFs internationella Östersjöpris. Han blev hedersdoktor vid Göteborgs Universitet 2014.	5 (5)
Märtha Josefsson, Knivsta	Vice ordförande Skattmästare	Invald 2010. Född 1947. Fil kand i nationalekonomi. Märtha är verksam inom kapitalförvaltning sedan 1980 bland annat på SEB, Carlson Investment Management, Skandia och DNB. Hon är medlem i ett antal finanskommittéer, bland annat Miljöstrategiska forskningsstiftelsen. Styrelsemedlem i Skandia Fonder, Fabege, och Investment AB Öresund.	4 (5)
Caroline Ankarcrona	Ledamot Invald 2016	Född 1968. Jur kand från Lunds Universitet. Projektledare på Kungl. Ingenjörs-vetenskapsakademien (IVA). Caroline har bland annat varit huvudprojektledare för IVA-projektet *Resurseffektiva affärsmodeller – stärkt konkurrenskraft* (2014–16) som engagerat cirka 45 företag inom fem branscher kring framtidens resursutmaningar, kartläggning av ett antal resursflöden genom samhället, nya affärsmöjligheter för bättre resurshantering och näringslivets behov av policyutveckling för att stötta utvecklingen mot resurs-effektivitet.	3 (3)

Namn	Funktion	Profil	Deltagande i antal styrelsemöten
Eva Blixt, Stockholm	Ledamot	Invald 2013. Född 1967. Fil kand i nationalekonomi. Eva är forskningschef och Senior Advisor inom miljöområdet på Jernkontoret, stålindustrins branschorgan. Hon har tidigare arbetat på Stockholms Universitet, SCB, Riksbanken och Närings- och Miljö-departementen. Eva är talesperson för Business Europe i Art. 13 forum som bevakar att bästa möjliga tekniker och satt bindande utsläppsnivåer för industri blir korrekt gjorda i Sevillaprocessen (framtagande av BREF). Delegationsledare och talesperson för europeisk stålindustri i en av dessa BREF, den som handlar i att bearbeta järn och stål.	5 (5)
Torbjörn Ebenhard, Uppsala	Ledamot	Invald 2015. Född 1958. Fil Dr i ekologisk zoologi. Torbjörn arbetar sedan 1996 vid Centrum för biologisk mångfald (SLU och Uppsala universitet), där han nu är forskningsledare och ställföreträdande föreståndare. Han utför egen forskning inriktad på naturvård och hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Ledamot av Naturvårdsverkets vetenskapliga råd för biologisk mångfald och ekosystemtjänster och tidigare regeringens vetenskapliga råd för biologisk mångfald, med stort engagemang i förhandlingarna inom Konventionen om biologisk mångfald (CBD) och den mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (IPBES). Han är även ledamot av det vetenskapliga rådet för Konventionen om flyttande arter (CMS).	5 (5)
Thomas Elmqvist, Uppsala	Ledamot	Invald 2011. Född 1955. Professor i naturresurshushållning vid Stockholms universitet. Thomas koordinerar ett stort vetenskapligt forskningsprogram med fokus på styrning och ledning av ekosystemtjänster i urbana landskap för Stockholms Resilicence Centre. Han är biträdande redaktör för tidskrifterna Ecology and Society, Current Opinion in Environmental Sustainability och Sustainability Science.	3 (5)

Namn	Funktion	Profil	Deltagande i antal styrelsemöten
Minna Epps, Stockholm	Ledamot Invald 2016	Född 1977. Programdirektör för Marine Stewardship Council i Skandinavien och Östersjön sedan uppstarten 2011. Minna har nästan 20 års erfarenhet av internationellt miljöarbete främst inom det marina området med allt från fältarbete på Madagaskar till policyarbete i Geneve. Erfarenheten bär hon med sig från EU-kommissionen, UNEP, WTO, NGOer och IUCN, samt diverse ledningsgrupper och nätverk. Hon är marinbiolog i botten, med studier från Imperial College, Rhode Island School of Oceanography och UC Berkely.	2 (3)
Cecilia Eriksson, Stockholm	Ledamot Invald 2014	Född 1971. Fil kand i geografi och pedagogik vid Stockholms Universitet, matematik- och produktionsstudier vid Kungliga Tekniska Högskolan samt projektledning på Berghs School of Communication. Cecilia har i över 20 års tid arbetat med och föreläst om hållbar turism, både som produkt- och hållbarhets-chef på reseföretag samt utbildat och föreläst vid turismutbildningar. Jobbar i dag som program director för Travel Academy vid Frans Schartaus Handelsinstitut	3 (5)
Johan Kuylenstierna, Stockholm	Ledamot Invald 2016	Född 1955. VD för Stockholm Environment Institute (SEI). Johan har tidigare haft positioner med FN-systemet (UNDESA vid FNs högkvarter i New York, WMO i Genève och FAO i Rom) och har även arbetat många år på Stockholm International Water Institute (SIWI). Johan har också en bakgrund som konsult med fokus på hållbarhetsfrågor och processer i företag kring kärnvärden, inom både den privata och offentliga sektorn. Hans akademiska bakgrund är geovetenskaper och hans forskning fokuserar på paleoklimatologi i polarområdena. Han innehar för närvarande en adjungerad professur i internationella vattenresurser vid Stockholms universitet.	2 (3)

AW

Namn	Funktion	Profil	Deltagande i antal styrelsemöten
Lisa Sennerby Forsse, Uppsala	Ledamot Invald 2015	Född 1948. Rektor vid SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet sedan 2006. Fil. Dr. i strukturell botanik vid Stockholms universitet och docent i lövträdsodling vid SLU. Under 1994–2000 var hon forskningschef på Skogforsk (Skognäringens forskningsinstitut) och samtidigt adjungerad professor vid SLU. Därefter var hon chef för Avdelningen för naturresurser på naturvårdsverket och under tiden 2001–2006 var hon huvudsekreterare på Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas). Har varit och är aktiv i flera internationella och nationella kommittéer och styrelser med fokus på klimat, hållbar livsmedels-produktion och skogsfrågor. Hon är hedersdoktor vid fakulteten för Science vid Köpenhamns universitet och vid universitetet i British Columbia (UBC). 2010 mottog hon H.M. Konungens medalj i guld, 12:e storleken, i serafimerordens band för förnämliga insatser i lantbruksforskningens tjänst.	3 (5)
Deborah Cornland, Svartsjö	Ledamot, avgick vid årsmötet den 19 maj 2016		2 (2)
Åke Hagström, Torslanda	Ledamot, avgick vid årsmötet den 19 maj 2016		1 (2)
Miriam Körberg, Stockholm	Ledamot, avgick vid årsmötet den 19 maj 2016		2 (2)

AW

Håkan Wirtén är av styrelsen utsedd generalsekreterare till att leda verksamheten sedan november 2010.

Stiftelsens kansli finns i Ulriksdals Slott, Solna. Medelantalet anställda var 86 (80) personer.

Kansliets ledningsgrupp utgörs av generalsekreteraren, chefen för avdelningen Natur och Samhälle, chefen för Marknadsavdelningen (från och med slutet av oktober två tillförordnade chefer i samverkan) samt chefen för Administrativa avdelningen.

Vid årsmötet 2016 valdes Anette Envall Svahn, Auktoriserad revisor, KPMG AB och Helene Willberg, Auktoriserad revisor, KPMG AB till WWFs revisorer.

Världsnaturfonden WWF i världen 2016

Världsnaturfonden WWF deltar aktivt och stödjer nätverkets arbete på global nivå. Under 2016 inriktades mycket av det globala arbetet på att följa upp 2015 års stora framgångar – Parisavtalet och Agenda 2030. Samtidigt såg vi under året oroväckande utveckling på såväl nationell, regional som global nivå när det gäller exempelvis civilsamhällets ställning och demokratiska rättigheter. Detta påverkar WWFs möjligheter att nå sina mål och försämrar utsikterna att politiska överenskommelser blir genomförda. WWF kommer genom sitt fortsatta samarbete med Sida särskilt bidra till nätverkets arbete med att stärka civilsamhällets organisationer som en förutsättning för hållbar utveckling.

WWFs globala omställning innebär att nätverket omgrupperar och fokuserar på mål inom nio nya så kallade "Practices" (hav, skog, klimat och energi, sötvatten, mat, arter samt drivkrafterna finans, "governance" och marknad). Omställningen ska vara fullständigt genomförd under 2017 och den grundläggande strukturen återspeglas i WWFs strategi. Bärande inslag i förändringsarbetet är ökat fokus på samverkan med andra och större utrymme för innovativa lösningar.

WWFs verksamhet bidrar till 14 av de 17 globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030. WWF har under året särskilt fokuserat på att stödja arbetet med havsmålet (SDG 14), bland annat i föreberedelsearbetet för FNs havskonferens i juni 2017 som Sverige står värd för tillsammans med Fiji. Arbetet med att genomföra integrerad havsförvaltning har också intensifierats. Tillsammans med Sveriges regering och lokala aktörer har WWF verkat för att länderna runt Norra Moçambique-kanalen ska inleda ett samarbete och göra åtaganden för hållbar utveckling och bevarande av havsresurserna i detta unika havsområde.

2016 avslutade WWF sitt framgångsrika program som syftar till att stärka civilsamhället och dess arbete med hållbar utveckling. Sida biföll WWFs ansökan om ett års förlängning av programmet och arbetet med ansökan inför nästa femårsperiod inleddes. Genom programmet arbetar WWF tillsammans med andra civilsamhällesorganisationer i ett tiotal länder i Afrika och Asien.

Vid klimatkonventionens möte i Paris var städerna en av grupperna av aktörer som gick före och gjorde tydliga utfästelser när det gäller minskad klimatpåverkan. WWFs globala stadsteam som leds av WWF Sverige deltog i Habitat III i Quito där diskussionen om städernas roll för hållbar utveckling fördjupades. Frågor kring genomförandet av Parisavtalet var också i fokus på UNFCCC COP i Marrakech. I Sverige verkade WWF för en svensk klimatlag, något som kommer upp för beslut i riksdagen våren 2017.

Living Planet Report (LPR) är WWFs vetenskapliga flaggskepp och utgör underlaget för mycket av vårt arbete. Lanseringen av LPR 2016 fick stort genomslag. Ett av de allvarligaste budskapen var att populationerna vilda ryggradsdjur hade minskat med så mycket som 58 procent sedan 1970, och att minskningen 2020 kan vara uppe i hela 67 procent. Takten och ambitionen i genomförande av de så kallade Aichi-målen måste alltså skruvas upp rejält, vilket var grundtemat för WWF under konventionen om biologisk mångfalds (CBD) partsmöte i Mexiko.

Trots de alarmerande trenderna i LPR så skedde vissa framsteg under 2016. I Europa beslutade EU-kommissionen att inte riva upp naturvårdsdirektiven som utgör grundstenen för EUs naturskydd, delvis tack vare kampanjen Nature Alert som WWF drivit tillsammans med andra. Under CITES (Convention of International Trade in Endangered Species), partsmöte beslutade parterna bland annat om att behålla förbudet mot internationell handel med asiatiska och afrikanska myrkottearter, elfenben och noshörningshorn efter ett intensivt påverkansarbete från WWF.

Väsentliga händelser under året

- Under året fastställdes en ny femårig strategi
- Under året bildades WWFs andra ungdomsråd. Genom ungdomsrådet vill WWF lyfta fram unga förebilder och ge dem möjlighet att påverka och själva skapa ringar på vattnet så att fler unga får upp ögonen för våra viktiga miljöfrågor
- Under året har arbetet fokuserat på två större och en mindre kampanj: Earth Hour, en ny ambitiös och framgångsrik havskampanj samt en mindre version av Svenska Pärlor
- WWFs satsningar på aktiviteter via press och media, Facebook, Twitter och hemsidan har varit lyckade
- Vi har uppdaterat och relanserat WWFs Köttguiden och Fiskguiden
- Under året lanserades en uppdaterad version av Living Planet Report. Rapporten gav stort genomslag i media och kan nu anses väl etablerad på den svenska marknaden, både bland politiker, delar av näringslivet och inom civilsamhället
- Deltagande i processen för att ta fram ett nationellt skogsprogram för Sverige
- Drivit aktivt förhandlingsarbetet för att stärka den nuvarande FSC-certifierings-standarden
- WWFs pågående globala kampanj för världsarv, inklusive Selous i Tanzania har bidragit till att myndigheterna nu tagit fram en färdplan för att få tjuvjakt att upphöra", en bromsning av oljeexploatering och ett tillfälligt stopp för nya gruvkoncessioner inne i världsarvet
- Borneo i Sydostasien är en plats med osedvanligt rik biologisk mångfald. Under de senaste tjugo åren har upp emot hälften av den ursprungliga regnskogen försvunnit och i praktiken har merparten av all skog genomhuggits. WWF bedriver här en omfattande

AW

verksamhet främst med fokus på att bevara kvarvarande regnskog samt att stärka urbefolkningens och lokalbefolkningens rättigheter och inflytande.

- Projektet "Protected Areas for Nature and People – Western Balkan", tog praktisk fart under 2016 och innefattar 8 länder: Slovenien, Kroatien, Bosnien-Hercegovina, Serbien, Makedonien, Kosovo, Montenegro och Albanien. Projektets mål är att stärka relationen mellan civilsamhälle och förvaltningen av skyddade områden i hela regionen

- Tjuvjakten och den illegala handeln med hotade arter värderas till mellan 35 och 140 miljarder kronor årligen. WWF arbetar med att minska den illegala handeln med vilda djur och växter. Det 17:e CITES-mötet hölls i Sydafrika med representanter från 183 länder och en bred delegation från WWF. Många arter fick denna gång ett förstärkt skydd

- FNs antog globala Hållbarhetsmål under 2015, och under 2016 har WWF arbetat för att Sverige ska ta ett starkt ledarskap för målet kopplat till havet

- WWF har under 2016 varit mycket aktiva inom Arktiska Rådet och främst genom dess arbetsgrupper för att få till en hållbar förvaltning

- I Ryssland har WWF stöttat framtagandet av förslag på nationella marina reservat i Arktis samt arbetat med integrerad havsförvaltning i Barents Hav, bland annat genom arbete med lokala samarbetspartners. Vidare har WWF finansierat viss forskning på isbjörn, valross och vildren

- Östersjön är ett regionalt prioriterat område inom WWF Sverige och arbetet inom WWF Baltic Ecoregion Programme (BEP) fortsätter att vara en viktig prioritering. WWF har varit aktiv i arbetet med att påverka HELCOM och EU i frågor kopplade till en hållbar användning av Östersjöns naturresurser. Fjolårets rapporter om "Principles for a Sustainable Blue Economy" och "All Hands on Deck – setting Course Towards a Sustainable Blue Economy" har legat till grund för en rad viktiga möten under 2016

- WWF bidrog starkt till att påverka texten i FNs New Urban Agenda (NUA) som antogs i Quito i oktober på FN-konferensen Habitat III.

- I Earth Hour City Challenge deltog 125 städer från 21 länder. I Sverige där 16 svenska kommuner deltog blev Årets klimatstad 2016 Umeå.

- I oktober 2016 presenterade WWF sitt nya projekt One Planet Food – mat som hjälper oss att hålla oss inom ramen för en planet. I dag lever vi som om vi hade drygt fyra planeter och maten står för ungefär en tredjedel av det avtrycket. Inom One Planet Food fokuseras på måltider och kostråd – målgruppen är därför måltidsleverantörer.

- Stödet från PostkodLotteriet minskade från 55 miljoner 2015 till 37 miljoner 2016, på grund av ändrade kriterier för fördelningen av PostkodLotteriets överskott.

Naturvårdsverksamheten

De totala kostnaderna för naturvårdsverksamheten uppgick till 223 940 (224 665) enligt följande indelning:

Belopp i tkr	**Nationellt**	**Internationellt**	**Totalt**
Globala målen			
Skog	7 421	52 525	**59 946**
Hav	8 858	24 949	**33 807**
Arter	1 358	30 396	**31 754**
Klimat/energi	1 752	29 374	**31 126**
Vatten	1 188	5 115	**6 303**
Mat	1 505	4 215	**5 720**
Drivkrafterna			
Governance	2 615	6 131	**8 746**
Marknadsförändring	0	7 275	**7 275**
Finansiella flöden	0	1 748	**1 748**
Övergripande naturvård	883	36 633	**37 516**
Totalt	**25 580**	**198 360**	**223 940**

Naturvårdsverksamheten

Naturvårdsverksamheten bedrivs inom ramen för tre enheter. Enheterna för Ekologiska fotavtryck, Landmiljö och Vattenmiljö. Alla tre enheterna bidrar inom sina verksamhetsområden till att nå WWF-nätverkets gemensamma övergripande mål för biologisk mångfald och ekologiska fotavtryck samt till att bidra till att uppnå WWFs globala mål och dess arbete med drivkrafter. I kostnaderna för övergripande naturvård ingår betalning till WWF International för administrativt stöd till WWF-nätverkets internationella programkontor beräknad som en andel av svenska WWFs omsättning.

I koncernens naturvårdsverksamhet tillkommer dessutom Världsnaturfondens AB med 49 780 tkr (57 439).

Under rubriken naturvårdsverksamheten redovisar vi aktivitet, resultat och i vissa fall effekt av vårt arbete. Aktivitet och resultat är enklare att redovisa under ett år. Effekten är svårare att redovisa på ett års basis eftersom effekt ofta tar längre tid att nå.

Om inte särskilt anges, redovisas alla belopp i tkr.

GLOBALA MÅLEN

För att fokusera verksamheten och mer koordinerat driva de transformella förändringar som krävs i enlighet med WWFs förändringsteori har hela WWF-nätverket formerat sitt arbete kring 6 globala målområden: arter, hav, klimat och energi, mat skog och vatten. Av dessa globala mål prioriterar WWF arter, hav, klimat och energi samt skog. Mat och vatten är utvecklingsområden. Den naturvårdsverksamhet som genomförts under 2016 redovisas nedan målområdesvis.

Skog 59 946

Delmål 1: Ekosystembaserad förvaltning

För att bevara den biologiska mångfalden verkar WWF för att mark-, vatten- och havsområden handhas med integrerad och ekosystembaserad förvaltning som utgår från naturens ramar som bevarar och stärker den biologiska mångfalden och produktionen av ekosystemtjänster.

Skogen

Skog är en förnybar resurs som utgör en viktig pusselbit i omställning till ett mer hållbart samhälle. I dag sker en överexploatering av denna resurs, och nyttjandet behöver ske på ett hållbart sätt och inom naturens gränser. I Sverige utgörs cirka 70 procent av landets yta av skog och flera stora svenska aktörer är verksamma på den globala marknaden för produkter från skogsindustrin, vilket gör Sverige till en viktig global aktör. I Sverige bedrivs internationellt sett ett intensivt skogsbruk där man på 1 procent av den globala skogsmarken tillgodoser 10 procent av skogsprodukterna i den globala handeln. Denna intensitet har skapat en naturvårdsskuld. Därför driver WWF frågan om en ny ekosystembaserad svensk skogspolitik med skärpt lagstiftning och ökad naturvårdsambition i FSC-standarden.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

WWF har drivit på för en ny skogspolitik genom att:

- satsa stort på deltagande i processen för att ta fram ett nationellt skogsprogram för Sverige och deltar i programråd, samt i tre av fyra arbetsgrupper.
- delta i utredningen om Översyn av skogsvårdslagen
- driva på för ökat skydd av värdefulla skogar och en ny inventering av nyckelbiotoper
- WWF har fortsatt att aktivt driva förhandlingsarbetet för att stärka den nuvarande FSC-certifieringsstandarden. Under hösten presenterades ett utkast för konsultation som innehåller flera betydelsefulla ambitionshöjningar för naturvårdskraven som ligger väl i linje med WWFs målsättningar.

Svenska modellandskap

Användningen av mark och vatten medför en omfattande påverkan på Sveriges biologiska mångfald och ekosystem. WWF fokuserar sitt arbete framför allt inom modellandskapen Vindelälven (VJ), Östra Vätterbranten (ÖVB), samt Nationalstadsparken.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWF sitter i styrelsen för de båda biosfärområdena ÖVB och VJ (fortfarande kandidat). För närvarande genomförs ett flertal projekt i både områdena såsom utbildning av Biosfärambassadörer, matproduktion med regionens råvaror, integration av nyanlända flyktingar med bl a teaterföreställningar, naturbetesmarker, naturskola där elever längs Vindelälven får presentera och dokumentera sin hembygd (VJ) och rovdjursturism och åtling för kungsörn ingår i ett projekt som initierats av WWF för att både gynna turism och att försöka minska rovdjursskador på ren. Rovdjursprojektet inleddes med studietur för fyra renskötare till Finland.

- Nationalstadsparken är en modell för hur hållbar stadsutveckling kan stärkas där gröna värden lyfts fram för att värnas, vårdas och visas. Som resultat av den internationella konferensen som hölls i Nationalstadsparken i 2015 har parken och frågor runt grönare städer börjat lyftas i flera internationella sammanhang såsom World Urban Parks och FNs stora stadsmöte UN Habitat.

Delmål 2: Samförvaltning med lokalt deltagande

Kongobäckenet

Det mäktiga Kongobäckenet med sina vattendrag, regnskogar och spektakulära biologiska mångfald utgör fokus för WWFs arbete i centrala Afrika. Området är cirka 1,8 miljoner kvadratkilometer stort och spänner över 5 länder. WWFs arbete är för närvarande fokuserat på två länder: Kamerun – och i områdena i Bakossi och Lobeke samt Kongo – i områdena Itombwe och Virunga (Östra Kongo).

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWFs arbete i och runt Itombwe i södra Kivu-provinsen är nu inne på sitt tredje år. Arbetet fokuserar på att stärka olika organisationer och byföreningar för att själva ta ett stort ansvar för förvaltningen av själva Itombwe-skogen samt kringliggande områden. I dag är cirka 20 organisationer i någon form av partnerskap med WWF. Samarbetena handlar bland annat om olika former av ansvarsfullt brukande av naturresurser, men också om konflikthantering. I Itombwe är just konflikthantering ett mycket viktigt inslag för att komma till rätta med ohållbart nyttjande av naturresurser. En viktig delseger under året är att Sydkivus guvernör efter en mångårig process gått med på att Itombwe-skogen får ett formellt skydd samt att det ska samförvaltas med lokalt deltagande. En seger för det civila samhället.

- I Kamerun runt Bakossi nationalpark har nu ett större kooperativ för förvaltning och kommersialisering av så kallade NTFP (produkter från skogen som inte består av trä) etablerats. Kooperativet ägs av ett flertal olika byorganisationer men inbegriper även kommersiella operatörer samt myndigheter. Tillsammans med partners har WWF också utvecklat dialogen mellan Agrobusiness (palmolja) och den lokala befolkningen. Dialogen handlar om hur plantager ska kunna etableras för att på minsta sätt påverka lokalbefolkningen och omgivande regnskogsmiljöer.

Östafrika

Östra Afrikas kustområden är en palett av livsmiljöer uppbyggda av skogar, vattendrag och kustnära marina miljöer med en biologisk rikedom utan dess motstycke. Här finns ett naturvårdslandskap som täcker 10 miljoner hektar torrskog, miombo, och är hemvist för bland annat hälften av Afrikas lejon, Afrikas största vildhundpopulation, med mera. Hela detta ekologiska kapital, som skogarna, vattendragen, de marina miljöerna producerar är basen för en befolkning på drygt 25 miljoner människor, som är beroende av naturresurserna för sin överlevnad.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWFs pågående globala kampanj för världsarv, inklusive Selous i Tanzania har bidragit till att myndigheterna nu tagit fram en färdplan för att få tjuvjakten att upphöra, en bromsning av oljeexploatering och ett tillfälligt stopp för nya gruvkoncessioner inne i världsarvet. Kampanjen har samlat in drygt 300 000 namnunderskrifter för att rädda Selous. Dessa kommer att överlämnas till president Magufuli.

- WWF hade en ledande roll för gränsöverskridande samarbete i Ruvumalandskapet mellan Tanzania och Moçambique som lett till över 3 000 beslag av illegalt timmer och att 31 tjuvjägare åkt fast.

- WWFs stöd till MATT (Multi Agency Task Team), en plattform för olika myndigheter (tull, polis, säkerhetstjänsten etcetera) som arbetar med att bekämpa illegal handel och illegal jakt, har gjort 135 beslag av elfenben och tre stora beslag av noshörningshorn.

Borneo

Borneo i Sydostasien är en plats med osedvanligt rik biologisk mångfald. Under de senaste tjugo åren har upp emot hälften av den ursprungliga regnskogen försvunnit och i praktiken har merparten av all skog genomhuggits. I dag är i stort sett endast de centrala delarna av ön fortfarande relativt intakta. WWF bedriver här en omfattande verksamhet främst med fokus på att bevara kvarvarande regnskog samt att stärka urbefolkningens och lokalbefolkningens rättigheter och inflytande.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- Arbetet med naturfolksorganisationen FORMADAT har fortgått. Organisationen är en paraplyorganisation av olika Dayakgrupper som gemensamt vill stärka sitt inflytande över de naturresurser och skogar som finns i de områden som de bott i under generationer. Dayakerna är en av Borneos ursprungsbefolkningar och lever fortfarande till stor del traditionellt.

- Under året var Borneo relativt förskonat från bränder, jämfört med föregående år. Till stor del beror detta på att vädret i år var mer blött än tidigare. Men även arbetet med att jobba förberedande har bidragit till att så kallade "hotspots" (ställen där det börjar brinna) har varit väldigt få. Förberedande insatser är exempelvis att jobba löpande med information till byar om hur bränder sprids. Att tillsammans med byar organisera lokala brandkårer och att både spaningspatrullera samt vid behov utföra släckning.

African Rift Lake-programmet

WWF har fokuserat sitt arbete till de två stora förkastningssprickor som skär genom Afrika och bildar fyra landskap. Tre av dessa spänner över landsgränser vilket skapar spännande

AW

utmaningar för hur man ska bedriva naturvård som är gränsöverskridande – vart och ett av dessa landskap är kantade med unika miljöer som är osedvanligt biologiskt rika. Samtidigt är det ett mycket tätbefolkat område med upp mot 1 000 personer per kvadratkilometer. Detta skapar utmaningar för naturvården där tillgång på jordbruksmark är en bristvara. WWF arbetar med att utveckla modeller för naturvårdslandskap där skog, vatten och betesmarker ska bevara biologisk mångfald, bidra till ekonomisk utveckling och möta lokalbefolkningens behov.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- I Masai Mara har 40 vuxna noshörningar försetts med spårsändare. Detta är en av flera metoder att förbättra skyddet för den akut utrotningshotade underarten som finns i området

- Under året har två viktiga våtmarker i Kenya och Tanzania på nästan 50 000 hektar totalt fått bättre skydd. Samtidigt har drygt 11 000 hektar bergsregnskog, som är ett viktigt skogsekosystem dit elefanter från Masai Mara vandrar för att föda sina kalvar, fått bättre skydd

- Lite drygt 82 km av flodbankarna utefter Marafloden har restaurerats genom återbeskogning – en viktig åtgärd som förhindrar erosion

- WWF har lett arbetet med att få myndigheter och företag i Kisoro-distriktet i Uganda att ta fram en färdplan för hur man hanterar illegal timmerhandel vid gränsen till DRC.

Miombo

Miombo är ett 3,6 miljoner hektar stort ekosystem med lövfällande torrskog som breder ut sig i östra och södra Afrika. Området är hemvist för 65 miljoner människor, varav 70 procent bor på landsbygden och försörjer sig som jordbrukare. WWF fokuserar sitt stöd på att minska avskogning och konflikter mellan jordbrukare och vilda djur, främst elefanter. Projekt genomförs i Zimbabwe och Zambia.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- I Zimbabwe har man under året börjat stödja utveckling av bättre jordbruksmetoder bland byar inom ett projekt där man med lokalbefolkningen bygger hinder som ska styra bort elefanter från odlingar och boskap. Insatsen har redan gett resultat i form av minskad konflikt mellan elefanter och bybor.

- Inkomster från honungproduktion från skogar i Zambia varierar stort mellan år och byar kämpar också med att nå köpare av honungen. Därför arbetar WWF tillsammans med organisationen Caritas med att införa ett finansiellt spar- och lånesystem hos byar som kan stärka deras långsiktiga ekonomiska stabilitet. Tobak är en stor exportprodukt och inkomstkälla i Zimbabwe. Men skogen försvinner i snabb takt för att man använder ved för att torka och röka tobaksblad. WWF har tillsammans med andra organisationer fått igenom en skatt på tobak där pengarna ska användas för att stödja utveckling och användning av alternativ som inte leder till avskogning.

Greater Mekong

Greater Mekong-regionen spänner över Kambodja, Laos, Myanmar, Thailand, Vietnam och södra provinsen Yunnan i Kina. Här finns allt från torra savanner till täta regnskogar, från

AW

långsamt rinnande floder till snabba iskalla forsar. Regionen är också hem för nästan 250 miljoner människor med en av de snabbaste utvecklingstakterna i världen. WWF bedriver en omfattande verksamhet främst med fokus på att bevara den biologiska mångfalden, stödja hållbart skogsbruk, bygga upp kapacitet hos det civila samhället och främja en hållbar användning av sötvattenresurser.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- Mycket arbete i regionen har under året fokuserat på kapacitetsuppbyggnad för civilsamhällesorganisationer genom utbildningar, studiebesök, workshops och politiska dialoger. Arbetet fokuserar på att stärka olika organisationer och byföreningar i att själva ta ett stort ansvar för förvaltningen av sina naturresurser. Samarbetet med organisationerna handlar bland annat om olika former av ansvarsfullt brukande av naturresurser och grönt entreprenörskap.

Protected Areas for Nature and People – Western Balkan

Projektet som praktiskt tog fart under 2016 innefattar åtta länder: Slovenien, Kroatien, Bosnien-Hercegovina, Serbien, Makedonien, Kosovo, Montenegro och Albanien. Projektets mål är att stärka relationen mellan civilsamhälle och förvaltningen av skyddade områden i hela regionen. Fem pilotprojekt ska visa på goda exempel samtidigt som ett stort fokus ligger på påverkansarbete både på beslutsfattare nationellt men även på den lokala förvaltningen och dess ledning. Det långsiktiga målet med detta är att den unika natur i Västra Balkan ska skyddas och skötas ansvarsfullt och hållbart samtidigt som människorna som lever på landsbygden ska få stärkta rättigheter och möjligheter att livnära sig lokalt och få en ökad acceptans för skyddad natur där lokalbefolkning och parkförvaltning ska kunna samarbete och utveckla miljövänliga projekt och affärsidéer tillsammans.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWF har stärkt partnerorganisationerna i regionen så att de har kunnat bygga upp sina kontor, kompetens och struktur för att kunna utföra projektarbetet lokalt.

- Fem fältprojekt är nu i full gång: Ekoturism i form av björnskådning i Tara nationalpark (Serbien)+ Biogradskagora (Montenegro), utbildningsprojekt för lärare och studenter (Serbien), etablering och facilitering av aktörsforum (Serbien och Bosnien Hercegovina), utveckling av småföretagande kopplat till Una nationalpark, utveckling av ekoturism aktiviteter i from av "canyoning" i Sutjeska national park (Bosnien Hercegovina)

- Projektet har tillsammans med relevanta aktörer och forskare tagit fram och därefter testat en metodik för att mäta graden av dialog och samarbete mellan de som förvaltar skyddade områden och lokalbefolkningen som bor i och omkring området.

Byskogsbruk

För att motverka avskogning i många utvecklingsländer behövs insatser som stärker kunskap, förvaltningskapacitet samt levnadsvillkor kopplat till ett hållbart skogsbruk. Erfarenheten visar att resultaten av dessa insatser kan vara svåra att bevara långsiktigt ifall det inte finns kopplingar till förädling och marknader av skogsprodukter, det vill säga värdekedjor. Inom ramen för ett Sidafinansierat projekt undersöktes intresset hos olika aktörer och vilka möjligheter som fanns att bygga värdekedjor av träprodukter från byskogsbruk till olika marknader.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- I Moçambique, Tanzania, Chile och Mexiko har WWF intervjuat lokala aktörer för att utforska möjligheter och utmaningar med att bygga lokalt entreprenörskap och värdekedjor för sågade trävaror från byskogsbruk. Intervjuer visar på stora möjligheter för insatser som kan stärka och öka byskogsbruk i utvecklingsländer

- WWF har hållit systematiska intervjuer med ett antal marknadsaktörer och potentiella köpare av sågade trävaror från byskogsbruk i Sverige, Tyskland, Danmark och Nederländerna. Preliminära resultat visar att det finns ett stort intresse bland köpare om det också finns en tydlig social och miljönytta

- En internationell konferens hölls i Stockholm med deltagare från 11 länder för att diskutera intresse och behov för att bygga upp ett mer hållbart byskogsbruk kopplat till marknaden. Bland annat anordnades en fältresa för att titta på småskaliga tekniska lösningar för högkvalitativ sågning och hyvling samt för att diskutera vikten av skogsbruk.

Delmål 3: Hållbar produktion

Skogsbruk

Sverige är världens näst största exportör sammanlagt av papper, pappersmassa och sågade trävaror. WWF arbetar för att påverka svenska företag som handlar och producerar skogsindustriprodukter att gynna ansvarfullt skogsbruk och resurseffektiv produktion.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- Flera svenska företag av global betydelse som producerar trä- och pappersprodukter – och som WWF samarbetar med – har visat tydliga framsteg kring ansvarsfull handel med skogsprodukter. IKEA ökade sin andel FSC-certifierade träråvara kraftigt under året till 61 procent samt genomförde ett omfattande arbete att implementera skogskrav för alla sina pappersinköp. Tetra Pak ökade under senaste rapporteringsperioden den globala försäljningen av FSC-märkta förpackningar till 35 procent. Fortum Värme, som är norra Europas största köpare av trädbränslen, antog under året ett nytt mål för 50 procent FSC-certifierade trädbränslen 2020. SCA – en av de största globala köparna av massa – publicerade ett nytt ambitiöst fibermål för all fiberråvara företaget använder globalt.

- EU-kommissionen presenterade i början av året en utvärdering av EUs timmerförordning. Rapporten innehåller flera viktiga förslag som WWF har drivit. Bland annat konstateras att tillämpningen av lagstiftningen måste stärkas samt att alla eller en majoritet av alla träprodukter bör täckas.

Innovativ naturvård

2016 fick tio naturvårdsprojekt runt om i landet dela på 1 770 000 kronor från WWF. Syftet är att stödja innovativa projekt och idéer som bidrar till värdefullt nytänkande inom naturvårdsarbetet. Genom WWFs stöd till innovativ naturvård kan lovande projekt och idéer ges möjlighet att testas och utvecklas för att kunna skalas upp och spridas i större skala.

AW

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWF stödde tio olika projekt, bland annat till utveckling av besöksvänligt skogsbruk och naturturism i Tiveden. Projektinsatsen ska bidra till att utveckla och anpassa olika metoder för skötsel och förvaltning av skogarna i den avsatta buffertzonen runt Tivedens nationalpark. Syftet är att skogen ska skötas på ett miljöanpassat och hållbart sätt som samtidigt ökar möjligheten att skapa nya jobb och bidrar till landsbygdsutveckling.

- Ett annat projekt tar fram ett förslag på en standardiserad metod att kartlägga ekosystemtjänster. Den är baserad på ett potentiellt nytt heltäckande nationellt marktäckedata (svensk databas för kartering av vegetation och markanvändning). Målet med projektet är dels att utveckla en metod och dels att utvärdera metoden tillsammans med en användare, här Huddinge kommun. Härigenom kan man avgöra om det är möjligt att ta fram ett sådant verktyg som bidrar till att uppnå en hållbar samhällsplanering. Det övergripande målet är att kartläggningen av ekosystemtjänster ska hjälpa kommuners arbete med planering och exploatering för att ta rätt beslut vid rätt plats.

Hav 33 807

Under hösten bedrev WWF en stor havskampanj i Sverige som berörde alla tre prioriterade regioner för havsarbetet – Arktis, Östersjön och Östafrika – rörande fiske, havsskydd, övergödning, plast och skräp, men även övergripande förvaltningsfrågor. Kampanjen fick ett stort genomslag och en god respons från allmänheten.

FN antog globala Hållbarhetsmål under år 2015, och under 2016 har WWF arbetat för att Sverige ska ta ett starkt ledarskap för att nå målet inom havsfrågor.

Delmål 1: Ekosystembaserad förvaltning

Arktis

Klimatförändringarna är dramatiska och mest synbara i Arktis, med stor avsmältning av både snötäcke och havsis. De politiska spänningarna mellan de arktiska länderna riskerar att öka när de norra passagerna öppnas för transporter och konkurrensen om de befintliga naturresurserna ökar.

Försurningen av de arktiska haven går mycket fort, vilket kan få allvarliga konsekvenser för både fiske och ekosystem. Det framtida Arktis kommer därför att se annorlunda ut med nya arter, där bevarandet av de ekologiska processerna är viktigare än enstaka djurarters överlevnad. Det är därför viktigt att säkerställa ekosystemtjänster med en ekosystembaserad förvaltning som grund, speciellt för urfolken i regionen, som lever av renskötsel, jakt och fiske.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWF har under 2016 varit mycket aktiva inom Arktiska Rådet, och främst genom dess arbetsgrupper, för att få till en hållbar förvaltning

- I Ryssland har WWF stött framtagandet av förslag på nationella marina reservat i Arktis, samt arbetat med integrerad havsförvaltning i Barents Hav, bland annat genom arbete

med lokala samarbetspartners. Vidare har WWF finansierat viss forskning på isbjörn, valross och vildren.

- Under 2016 färdigställde WWF en rapport om Blå Ekonomi i Arktis, som kommer publiceras under våren 2017. Rapporten visar på trender inom exempelvis sjöfart, turism och fiske som påverkar det framtida Arktis och dess förvaltning. Trender som också kan påverka urfolkens möjlighet att utöva traditionell jakt.

Östersjön

Östersjön är ett regionalt prioriterat område inom WWF och arbetet inom *WWF Baltic Ecoregion Programme* (BEP) fortsätter att vara en viktig prioritering. För att bevara den biologiska mångfalden och säkra havets ekosystemtjänster arbetar WWF för att minska övergödningen, utveckla ett hållbart fiske och att skapa en mer integrerad havsförvaltning. WWF eftersträvar att Östersjöländerna ska leva upp till åtagandet att skydda 10 procent av sina hav.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWF har under året gett fortsatt stöd till BEP-sekretariatet samt till WWF Polen och *Estonian Fund for Nature*, vilket har resulterat i ett mer effektivt regionalt arbete för Östersjöns miljö.

- WWF har varit aktiv i arbetet med att påverka HELCOM (Helsingforskonventionen om skydd av den marina miljön i Östersjöområdets) och EU i frågor kopplade till en hållbar användning av Östersjöns naturresurser. Fjolårets rapporter – *Principles for a Sustainable Blue Economy* och *All Hands on Deck – setting Course Towards a Sustainable Blue Economy* – har legat till grund för en rad viktiga möten under 2016, bland annat med flera svenska politiker och myndighetspersoner under "Karlsödialogen i Almedalen" och EU-kommissionen

- WWF lanserade *WWF Scorecard 2016 – Marine Protected Areas in the Baltic Sea*, som rangordnade Östersjöländernas arbete med att skydda marina områden. MPA Scorecard används även för att påverka EU i deras processer kring havsskydd. Strax efter lanseringen höjde regeringen anslaget till havskyddet

- Inom modellandskapet Levande Skärgårdshav (i Stockholms och Roslagens skärgårdar) har flera kustnära våtmarker restaurerats. Restaurering av det värdefulla och biologiskt rika odlingslandskapet genomförs kontinuerligt. En framtidsrapport som belyser olika sektorers kumulativa effekter inom Stockholms skärgård är klar och kommer lanseras under 2017.

- En ny version av Fiskguiden lanserades under 2016. Merparten av de större marknadsaktörerna följer i dag råden vilket gett fiskeguiden en signifikant förändringskraft sedan den lanserades år 2002.

Östafrika inklusive Madagaskar

Av Madagaskars och västra Indiska Oceanens unika naturmiljöer finns bara en spillra kvar. Vid kusten och havet finns höga biologiska värden som snabbt försvinner på grund av överexploatering, illegalt fiske och brist på ansvarsfull förvaltning. För att bevara den unika och rika biologiska mångfalden arbetar WWF bland annat med att skapa skyddade områden och uthålliga modeller för användandet av naturresurser. WWF arbetar också för att

AW

förbättra metoder för fiske och jordbruk, främja förnybara energikällor och att förbättra den sociala och ekonomiska utvecklingen i området. I det arbetet spelar civilsamhället en viktig roll.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWF har, i samarbete med en rad andra aktörer, fortsatt arbetet med norra Moçambique-kanalen (NMC), samt att få till en hållbar havsförvaltning i regionen och bland annat har tre nya marina reservat skapats

- WWFs projekt och samarbeten har stött hållbarare livsstilar genom att till exempel utöka krabbodlingar och installera modernare ugnar som minskar vedförbrukningen

- ESD (*Education for sustainable development*) är nu en officiell del av den nationella utbildningsplanen 2017–2021.

Arter 31 754

Delmål 1: Policy

WWF arbetar för att få en långsiktig förvaltning av vilt. Konflikter uppstår ibland när de stora djuren och fåglarna återkommer i den svenska naturen. Det är därför viktigt att det finns en förvaltande lagstiftning som är långsiktig, förutsägbar och tydlig.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWF har under året arbetat intensivt med att få till stånd en ny förvaltningslagstiftning för vilda däggdjur och fåglar. För att det ska bli verklighet krävs politiska beslut, något som vi verkat för sedan 2009. WWF arbetar för att en helt ny plattform för hela förvaltningen ska utarbetas.

- Förvaltningen av den svenska vargstammen har under många år varit en het stridsfråga och år 2016 var inget undantag. I slutet av året kom Högsta förvaltningsdomstolens dom om beslutet om 2016 års vargjakt i Värmland. Domen gav Länsstyrelsen i Värmland rätt i beslutet att licensjaga 16 vargar. Domen klarar ut många tolkningar av lagstiftningen men visar också samtidigt på de brister som finns. WWF valde att inte överklaga Länsstyrelsernas beslut om licensjakt på varg som fattades under hösten 2016.

- WWF har under året gett stöd till forsknings- och bevarandeprojekt för den svenska skogslevande järven, fjällräv, berglärka, ejder, gölgroda, fladdermöss, fjälluggla och jaktfalk.

Delmål 2: Samförvaltning med lokalt deltagande

WWF-nätverket har identifierat ett antal flaggskeppsarter som är nyckelarter i sina livsmiljöer och som kan användas för att berätta om situationen i naturen. WWF har prioriterat ett antal av dessa arter inklusive panda, tiger, elefant, noshörning, gorilla, orangutang, valhaj, isbjörn och valross. WWF har främst prioriterat stöd till skydd och förvaltning av prioriterade flaggskeppsarter och deras livsmiljöer.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- **Tiger**: den 23 november 2016 var det sexårsdagen av det stora tigermötet i St Petersburg 2010 när tigerländerna beslutade att fördubbla antalet tigrar till år 2022 – det är alltså halvtid. Antalet länder med tigrar var då 13 och är nu 10 – tre länder har alltså förlorat sina tigrar och några till står på tur. Men några länder gör ett fantastiskt arbete vilket gör att det totala antalet tigrar i dag är cirka 4 000, det vill säga en svag ökning sedan år 2010 då det var cirka 3 200. I ryska Anuisky nationalpark har kamerafällor avslöjat en ökning av antalet tigrar från 10 stycken år 2015 till 14 stycken år 2016, inklusive en hona med tre ungar.

- **Panda**: tack vare långsiktigt och framgångsrikt naturvårdsarbete ökar antalet vilda pandor. Denna tillväxt på 17 procent har resulterat i att man klassat om pandorna från att vara akut hotade till hotade.

- **Afrikansk noshörning**: våra insatser för att rädda den akut hotade underarten *michaeli* av spetsnoshörningen inkluderar ett nytt högsäkerhetshägn på 10 000 hektar i Tsavo nationalpark i Kenya. Där kommer man att bygga upp en ny population från 25 stycken djur.

- **Sumatranoshörning**: de återupptäckta sumatranoshörningarna på Borneo har ännu inte kunnat flyttas som tänkt. På grund av att även de noshörningarna som lever på Sumatra är färre än väntat så har man nu planer på att föra ihop individerna från Borneo tillsammans med de från Sumatra, för att få en så stor population som möjligt. Man har nu inlett en större inventering på Borneo för att få en bild över hur många de är. Konstateras det att de är fler än fem individer kommer man att bygga ett samlingscentrum på Borneo. Är de färre planeras individerna att flyttas till Sumatra.

- **Elefanter**: fokus på arbetet har varit att skydda elefantpopulationerna i södra Tanzania. WWF har bland annat bidragit till framgångsrika så kallade "flygövervakningar" av elefanterna i Ruaha/Rungwa NP.

- **Orangutang**: vid WWFs orangutangforskningsstation i Sebangau Nationalpark har man under året lyckats att hålla bränderna under kontroll. De närmaste orangutangreviren som tömdes på orangutanger när de flydde lågorna 2015 har åter blivit bebodda. Nu har antalet till och med dubblerats och det finns nu cirka 20 vilda orangutanger som följs dagligen. De omkringliggande byarna har under året tillsammans med WWF byggt ett par besöksstugor i parken. Dessa stugor kommer att fungera som faciliteter och vara bas för ekoturismbesökare som kommer för att få uppleva orangutanger.

- **Gorilla**: under året har fokus legat på den stora heltäckande inventeringen av bergsgorillorna i Virungamassivet där hela bergsmassivet genomsökts efter förekomst av gorillor och annan megafauna. Prover för genetiska studier har tagits i alla bon man hittat, och nu finns det så kallade "capture recapture"-prover så att man med god säkerhet kan uppskatta populationsstorleken. Resultat förväntas under våren 2017.

- **Haj- och val**: flera projekt har stötts inom the Last Ice Area, ett område namngett av WWF mellan Grönland och nordöstra Kanada där sommarhavsisen förväntas försvinna sist i ett framtida förändrat Arktis. Bland annat genomfördes märkning och övervakning av håkäring och narval samt inventering av grönlandsval genom att använda drönare för

flygfotoidentifiering. Runt Mafia Island, Tanzania, har arbetet med valhaj fortsatt och levererat resultat inom såväl forskning på valhajens förekomst i området, som förvaltningsarbetet kring hur man bäst skyddar arten i Tanzanias vatten

Delmål 3: Arthandel

Tjuvjakten och den illegala handeln med hotade arter värderas till mellan 35 och 140 miljarder kronor årligen. WWF arbetar för att minska den illegala handeln med vilda djur och växter. Detta görs framför allt genom det gemensamma *Wildlife Crime Initiative* (WCI)mellan WWF och TRAFFIC. Arbetet bygger på fyra olika nivåer – global policy, stoppa tjuvjakten, stoppa handeln, och stoppa efterfrågan. WWF ger stöd till initiativet i stort, kärnstöd till TRAFFIC, bilateralt stöd till flera länder för arbete mot tjuvjakt, samt stöd till att stoppa efterfrågan.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- Det 17:e CITES-mötet hölls i Sydafrika med representanter från 183 länder och en bred delegation från WWF. Många arter fick denna gång ett förstärkt skydd vilket är bra, men det visar samtidigt att handeln starkt påverkar många arter. Elefanter och noshörningar är fortfarande starkt skyddade. De djur som är mest utsatta just nu är de åtta arterna av myrkottar. Framförallt deras skal är efterfrågade inom den traditionella orientaliska medicinen. Samtliga arter är nu uppsatta på CITES förstalista. Flera arter hajar och rockor, samt många reptiler fick också stärkt skydd.

- WWF/TRAFFIC-projektet *Wildlife Crime Initiative* har resulterat i några fantastiska resultat. Exempel på detta är USAs nya artlagstiftning och Kinas och USAs beslut att stänga ländernas elfenbenshandel. WCI har varit pådrivande i de stora konferenser som hållits mellan världens länder de senaste åren. Det startade med en kungörelse i London och i december hölls en konferens i Vietnam där WCI var med och agerade.

Klimat och energi 31 126

WWFs övergripande målsättning för sitt klimat- och energiarbete är att en global omställning mot en förnybar, hållbar och klimatresilient (motståndskraft och anpassningsförmåga till klimatförändringar) framtid ska uppnås.

Delmål 1: Öka andelen förnybar & hållbar energi globalt

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- I *Earth Hour City Challenge (EHCC)* deltog 125 städer från 21 länder. I Sverige, där 16 svenska kommuner deltog, blev Umeå Årets klimatstad 2016. Utnämningen till *Global Earth Hour Capital* gick till Paris för ett generellt ambitiöst klimatarbete och för att visionärt och framgångrikt engagera näringslivet, medborgarna och andra städer i arbetet för en mer hållbar värld.

- Bogor i Indonesien blev vinnare i kampanjen *We Love Cities* och utnämndes således till *Most Loveable City 2016*. Staden tog hem en jordskredsseger och lyckades verkligen med att nå ut till sina invånare. Att engagera allmänheten är en viktig nyckel för ett framgångsrikt arbete med hållbar stadsutveckling.

- En ny rapport – *EHCC Digest: Commitments and actions of 328 cities towards a climate smart future* är framtagen och sammanfattar resultatet av det internationella EHCC-initiativet så långt. Rapporten konstaterar att EHCC signifikant har ökat ambitionsnivån för den internationella klimatrapporteringsplattformen, som ger underlag till de internationella klimatförhandlingarna.

- WWF bidrog starkt till att påverka texten i FNs *New Urban Agenda* (NUA) som antogs i Quito i oktober på FN-konferensen Habitat III. På Habitat III genomförde WWF även sin femte globala prisceremoni för årets EHCC vinnarstäder i samarbete med staden Quito och det internationella borgmästarinitiativet, *Compact of Mayors*. Huvudtalare var FNs dåvarande generalsekreterare Ban Ki-moon, *UN-Habitat Executive Director*, Joan Clos och WWFs internationella ordförande, Yolanda Kakabadse. Utöver WWFs utmärkta positionering i samband med denna prisceremoni bidrog WWF med 14 presentationer under konferensen samt genom att leverera ett avslutande anförande på Habitat IIIs sista sammankomst.

- I samband med UNFCCC COP22 (*United Nations Framework Convention on Climate Change*) i Marrakesh medverkade WWF på två sidoevenemang och två högnivådialoger där resultat från EHCC uppmärksammades och nästa fas av initiativet och samarbetsmöjligheter kring detta diskuterades.

- I maj utsåg WWF 12 nordiska innovationer till *Climate Solver*, som är en utmärkelse till de mest lovande innovationerna för en minskad klimatpåverkan samt de som kan förse världen med hållbar och förnybar energi. Utmärkelsen skedde inför stor publik på *Cleantech Capital Day* i Malmö. Det var första gången som *Climate Solver* genomfördes på nordisk nivå och inte enbart svensk.

- WWF har utvärderat Energimyndighetens portfölj med svenska innovationsbolag inom energiteknik med hjälp av sitt verktyg *Climate Solver Tool*. Utvärderingen gav Energimyndigheten ett kompletterande sätt att värdera sina investeringar ur klimatsynpunkt och arbetet fortsätter nu för att uppmuntra såväl dem som andra finansiärer att värdera den möjliga klimatnyttan innan finansieringsbeslut tas.

- Tillsammans med Intel har WWF gjort klimatberäkningar på tekniska nyheter inom *Internet of Things* med hjälp av verktyget *Climate Solver Tool*. Det har resulterat i två artiklar om innovation inom byggnader och transport som kommer att lanseras under 2017.

- Under 2016 har WWF bidragit med stöd till WWFs kontor i Uganda, Tanzania, Kenya, Zambia och Zimbabwe samt över 50 civilsamhällsorganisationer i dessa länder. Dessa organisationer har genom programmet fått bättre förutsättningar att engagera sig i och främja en hållbar energiomställning i södra och östra Afrika. Två flerpartsplattformar för politisk påverkan och nio modellinitiativ för praktiskt främjande av hållbar energitillgång har bildats genom programmet. Några exempel är biogasanläggningar, energieffektivare spisar och solcellslampor.

- WWF har gett stöd WWFs kontor i Indonesien som i sin tur stärkt flera civilsamhälles-organisationer i Indonesien. Dessa har genom programmet fått bättre förutsättningar att engagera sig i och främja en hållbar användning av geotermi och att lokala samhällens

intressen tas tillvara. Tre flerpartsplattformar för effektiv politisk påverkan har bildats genom programmet.

Delmål 2: Andelen förnybar och hållbar energi i Sverige har ökat till 60 procent

- WWFs stadsturné gick till Helsingborg, Karlstad, Sollentuna och Lund på temat Vår stad 2030 – Lärande och delaktighet för hållbar stadsutveckling. Turnén involverade aktivt över 600 skolungdomar och beslutsfattare och med en bred spridning via skolor och lokal/regional media. Det svenska *Earth Hour City Challenge* avslutades med en konferens i Göteborg, där omkring 130 aktörer samlades på temat *Från Paris till One Planet Cities – inspiration, konsumtion och livsstil.*

- WWF har under året genomfört påverkansarbete på energi- och klimatområdet genom att delta i kommissioner, debattartiklar, remissvar, pressmeddelanden samt informella inspel och möten med politiker, regeringstjänstemän, myndigheter och andra beslutsfattare. Diskussionerna har bland annat rört klimatmål, innovationssatsningar, energieffektivisering, klimatlag, förnybar energi och solceller. WWF har skickat remissvar på miljömålsberedningens två delbetänkanden.

- Under 2016 har ingåtts en bred politisk överenskommelse (Energiöverenskommelsen) om ett mål för 100 procent förnybar elproduktion till år 2040 och att Sverige år 2030 ska ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005 (tillförd energi i relation till BNP). WWF har bidragit till dessa mål med påverkansarbete.

Delmål 3: Lagstiftare och kapitalägare avstår från nyinvesteringar och avvecklar alla offentliga subventioner till fossil och ohållbar energi

- Sverige har presenterat en egen klimatposition för hur man ska verka inom samtliga utvecklingsbanker. Positionen förordar kraftfullt förnybar energi som förstahandsval. Den utesluter kolkraft och okonventionella fossila resurser. WWF har varit starkt drivande i denna fråga

- Gröna Klimatfonden har infört ett kriterium att alla *ackrediterade entiteter* (många globala banker) ska redovisa hur de anpassar hela sin portfölj till klimatkonventionens mål om väl under två graders global uppvärmning. Idén har från början drivits av Sverige men nu av många. Idén och principen kommer från ett referensgruppsmöte i Sverige där WWF och engagerade tjänstemän på UD samt Miljödepartementet har drivit samma linje.

Vatten – Utvecklingsområde 6 303

- På den årliga Världsvattenveckan i Stockholm – ett globalt forum för kunskaps-uppbyggnad och nätverkande – har WWF varit aktivt med egen utställningsmonter samt arrangerat och deltagit i flera seminarier med syfte att öka kunskap och förståelse för en hållbar vattenförvaltning.

Sverige

Sverige har mycket rinnande vatten i hela landet samt en rik naturmiljö knuten till dessa. Vidare har Sverige en lång tradition av vattenkraft. Vattenkraften är viktig för att minska vårt klimatfotavtryck men kan ha en stor påverkan på de lokala ekosystemen. WWF arbetar för att minimera de lokala miljöskadorna med så små effekter för energiproduktionen som möjligt.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWF och Telge Energi har tillsammans stöttat restaureringsprojekt för att miljöanpassa vattenkraften i den kraftigt utbyggda Ångermanälven.

- WWF har stöttat bildandet av en ideell förening kring Luleälven som arbetar för att få till stånd en miljöanpassning av bland annat en av Sveriges längsta torrfåror.

- WWF har, tillsammans med Sportfiskarna, Älvräddarna och Svenska naturskydds-föreningen, aktivt påverkat att en ny samlad svensk vattenpolitik tagits fram. Det har skett genom olika typer av påverkansarbete, genom att delta i norra Östersjöns vattendelegation samt fortsatt delta i den högnivådialog kring vattenkraft som initierats av Energimyndigheten och HaV och som sker mellan kraftbolagen och miljörörelsen.

- På den årliga Världsvattenveckan i Stockholm som arrangeras av SIWI, – ett globalt forum för kunskapsuppbyggnad och nätverkande – har WWF deltagit aktivt med en egen utställningsmonter. WWF arrangerade också och deltog i flera seminarier med syfte att öka kunskap och förståelse för en hållbar vattenförvaltning för deltagarna.

Ryssland

Ryssland rymmer mycket rinnande vatten med en unik flora och fauna. Många av dessa arter påverkas negativt av överexploatering och en brist på ansvarsfull förvaltning. Föroreningar från floderna påverkar i vissa fall närliggande havsområden. WWF tillsammans med *Coalition Clean Baltic* (CCB) driver på mot en hållbar vattenförvaltning tillsammans med lokala partners, med fokus på regionen kring Östersjön och Barents hav.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- Inom ramen för uppdraget att återplantera skog på Varzugas flodbankar, genomfördes den första etappen av trädplantering under sommaren. Ungdomar från de närliggande byarna Varzuga och Kuzomen involverades i trädplanteringen.

- WWF Ryssland har bidragit till att det nu etablerats ett samordningsråd mellan den icke-kommersiella organisationen FIUN (*The Fishing Industry Union of the North*) och fyra fiskeföretag som förenar en majoritet (cirka 70 procent) av de ryska fiskarna verksamma i Barents hav. Förutom samordning ska rådet vidareutveckla, hitta finansiering och testa

hållbara fiskemetoder, till exempel en ny trålmodell med låg skadlig inverkan på havsbottenmiljön. Dessutom har man, på förslag av WWF Ryssland, tecknat ett avtal om ett gemensamt program för att bevara de känsliga marina ekosystemen i Barents hav.

- Ett avtal har slutits mellan WWF Ryssland och företaget Onegales Timber Company avseende en buffertzon i Onezhskoye Pomorye nationalpark där skogsbruk blir delvis begränsat och delvis helt förbjudet.

- CCB anordnade ett tvådagars seminarium om ekoturism och affärsutveckling för 50 deltagare i Kaliningrad. Seminariet bidrog till att nätverk mellan lokalsamhällen i området bildades, och att deltagarnas kunskaper om hållbar turism ökade. Aktiviteten resulterade i flera konkreta affärsplaner, bland annat för att lansera utbildning av unga naturguider.

Östafrika inklusive Madagaskar

I Madagaskar och Östafrika är de värdefulla sötvattenresurserna under hört tryck på grund av överexploatering och brist på ansvarsfull förvaltning.

För att bevara den unika och rika biologiska mångfalden samt att skapa långsiktigt bra levnads-förhållanden för dem som bor där arbetar WWF bland annat med att ta fram uthålliga modeller för användning av naturresurser. WWF arbetar också för att främja förnybara energikällor och att förbättra den sociala och ekonomiska utvecklingen i området. I det arbetet spelar civilsamhället en viktig roll.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- I samarbete med Telge energi har WWF startat ett projekt i norra Moçambique kring sjön Niassa för att rena vatten med hjälp av solenergi.

- WWFs arbete bidrog till att hållbar vattenförvaltningsplan initierades för Naivashasjön och att man på prov bildat förvaltningsgrupper för fem närliggande floder.

Mat – Utvecklingsområde 5 720

WWFs övergripande mål för arbete med matfrågor är att en hållbar livsmedelskedja ska bevara vår natur och ge tillgång till hållbar mat för alla. Matproduktion och jordbruk är också bland de viktigaste orsakerna till avskogning samt utdikning av våtmarker och andra viktiga ekosystem.

Delmål 1: Strategiska aktörer arbetar för hållbar upphandling, konsumtion och hållbara kostvanor

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- Under året lanserades andra upplagan av Köttguiden. Huvudfokus för årets lansering var ansvarsfull användning av antibiotika i köttproduktionen. Fiskguiden fortsätter att vara en av våra viktiga redskap, och allt fler av företagen i dagligvaruhandeln använder den aktivt för att rensa ut fisk med låg hållbarhet. Sedan lanseringen har över 16 000 laddat ned appen Fiskguiden och drygt 22 000 laddat ned Köttguiden. Under 2016 har WWF fått ökad spridning av budskapet "Mindre men bättre kött".

- Under 2016 presenterades ett nytt utbildningsmaterial för skolor som heter *Mat på Hållbar väg*. Vi gör det lätt för lärare genom att visa olika övningar, ge faktaunderlag och förslag på aktiviter för eleverna.

- *WWF Soy Scorecard* har lanserats för att fästa uppmärksamheten på de negativa konsekvenserna av konventionell sojaodling och samtidigt visa att företagen kan ta initiativ till en hållbar produktion av soja. WWF undersökte 133 ledande företag i livsmedelsbranschen från nio länder och analyserade hur ansvarsfulla de är när det gäller användningen av den soja som brukas som djurfoder. 16 företag har rankats som föregångare. Av dessa är nio svenska. Svenska företag utmärker sig positivt tillsammans med de nederländska.

- Fyra ytterligare svenska företag har skrivit på Sojadialogens upprop under 2016. Det innebär att de åtar sig att den fodersoja som gått åt i djurproduktionen är trovärdigt certifierad. Detta gynnar och ställer krav på omställning till mer ansvarfullt odlad soja i Brasilien.

- En ny upplaga av *WWF Palm Oil Scorecard* har lanserats. Från 15 länder rankades 137 större företag – från dagligvaruhandeln och måltidsleverantörer till producenter av livsmedel och kemiskttekniska produkter som värmeljus och tvättmedel. De svenska företag som ingår är IKEA, Oriflame, ICA, Coop, Axfood och Arla. Dessutom ingår ett stort antal välkända varumärken som finns på den svenska marknaden, till exempel McDonalds, Nestle, Unilever och Pepsi. De flesta svenska företagen uppvisar även i denna rankning ett bra resultat som placerar dem i topp. Dessa företag bidrar till att visa vägen för andra som vill satsa på bättre palmolja.

- I oktober 2016 presenterade WWF sitt nya projekt *One Planet Food – mat som hjälper oss att hålla oss inom ramen för en planet*. I dag lever vi som om vi hade drygt fyra planeter och maten står för ungefär en tredjedel av det avtrycket. Inom *One Planet Food* fokuseras på måltider och kostråd – målgruppen är därför måltidsleverantörer.

Delmål 2: Jordbruk och vattenbruk tar steg mot hållbarhet och ökad livsmedelssäkerhet

Jordbruket har en stor påverkan på Östersjöns övergödning, påverkar biologisk mångfald både positivt och negativt samt bidrar i många delar av världen till markomvandling. WWFs fokus är öka jordbrukets positiva bidrag till biologisk mångfald och leverera ekosystem-tjänster samt att minska övergödningen av Östersjön.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- Rapport om skyddszoner har färdigställts.

- Under 2016 initierades projektet *CONSUME*. Syftet är att tillsammans med partners utveckla Köttguider för andra Östersjöländer. WWF har varit delaktiga i utvecklandet av nätverkets transformativa jordbruksprojekt för östra Afrika.

DRIVKRAFTERNA

WWF har identifierat tre tvärgående drivkrafter som är nödvändiga att arbeta med inom alla globala målområden för att nå de målsättningar som satts upp. Dessa drivkrafter är *Governance*, marknadsförändring och finansiella flöden. WWF prioriterar arbetet med *Governance* och marknadsförändring och ser finansiella flöden som ett utvecklingsområde.

Governance 8 746

WWFs övergripande globala ambition är att mätbara framsteg görs när de globala målen för hållbar utveckling (SDG) och deras delmål genomförs. Kraftfulla styrnings- och policy-mekanismer ska integreras för de prioriterade målen.

Exempel på resultat och aktiviteter 2016

- EU-kommissionen har beslutat att den så kallade "fitness-checken" av EUs fågel- samt art- och habitatdirektiv visade att direktiven är ändamålsenliga och inte bör rivas upp. Vidare ska man ta fram en handlingsplan för hur genomförandet av direktiven ska stärkas. Kampanjen *Nature Alert/Keep Nature Alive* som WWF tillsammans med andra miljöorganisationer drivit i Sverige liksom i hela EU har starkt bidragit till detta positiva naturvårdsresultat och till EU-kommissionens ställningstagande.

- Lanseringen av *Living Planet Report 2016* fick stort genomslag och rapporten utgör utgångspunkt för det fortsatta arbetet med att ta fram en färdplan för att minska de svenska ekologiska fotavtrycken, en svensk analys av läget för den biologiska mångfalden och en svensk "en-planets-budget" inför valen 2018 och 2019.

- Arbetet med att stärka lokalbefolkningars och civilsamhällets engagemang kring miljö- och utvecklingsfrågor i Syd har stärkts då Sida beslutade om en 15-procentig ökning av WWFs Civilsamhällesprogram för 2017.

- Arbetet med en ansökan för en ny femårig programperiod för Sida Civ-Sam (Sidas enhet för stöd till civilsamhället) inleddes med en veckolång workshop med deltagare från ett dussintal WWF-kontor. Syftet var bland annat att vidareutveckla programmets förändringsteori (ett verktyg för att öka förståelsen för vad verksamheten förväntas åstadkomma och på vilket sätt).

- Madagaskar har efter enträget arbete av WWF integrerat utbildning för hållbar utveckling (*Education for Sustainable Development*, ESD) i läroplanen. WWFs pilotskolor i Kamerun har i uppdrag av myndigheterna att utforma nya ESD-material som ska spridas i landet.

- I Östafrika har WWF drivit projekt om Wikipedia som verktyg för att sprida information och erfarenheter. Deltagare från universitet, skolor, Röda Korset, media och Wiki Africa har fortbildats och ett första Wikipediacenter har invigts i Uganda.

Marknadsförändring 7 275

WWFs övergripande målsättning är att prioriterade marknader för förnybara och icke-förnybara råvaror och tjänster utvecklas mätbart mot en hållbar produktion och konsumtion

genom att driva på ständiga förbättringar inom alla sektorer, samtidigt som konkreta naturvårdsresultat visas i fält.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWF lanserade rapporten *Slow Road to Sustainability* som analyserar policyer hos 256 företag som är medlemmar i *Consumer Goods Forum* (CGF) samt hur de agerar, med syftet att följa upp företagens faktiska agerande utöver deras åtaganden. CGFs medlemmar köper i genomsnitt 17 procent av den globala produktionen av WWFs prioriterade råvaror (såsom palmolja och soja). Rapporten avslöjar att trots att flertalet av CGFs medlemsföretag har åtaganden om att köpa mer hållbara varor, är det endast ett fåtal av de ledande företagen som har genomfört meningsfulla åtgärder för att köpa mer hållbart producerade produkter från skogsbruk, jordbruk och fiske. Rapporten visar den fortsatta utmaningen att påverka företag att gå från åtaganden på papper till faktisk handling.

- WWF tillsammans med PAN UK och Solidaridad publicerade rapporten *Mind the Gap* som studerar 37 företag (bland annat IKEA) som uppskattas använda störst andel bomull globalt i sina produkter. Företagen rangordandes enligt tre områden: policy, faktisk användning av mer hållbart producerad bomull i produkter (*market uptake*) och spårbarhet (möjlighet att följa råvaran i hela värdekedjan). Rapporten kunde påvisa att endast 17 procent av den bomull som produceras enligt riktlinjer för mer hållbar bomull (*Better Cotton Inititative*, ekologisk bomull, *Fairtrade* och *Cotton Made in Africa*), köps upp som sådan, det vill säga 83 procent av mer hållbart producerad bomull säljs som ”traditionell bomull”. WWF har länge stött produktionen av mer hållbar bomull och nått resultat med stigande produktion, samt försökt påverka främst ledande företag att följa denna marknadsutveckling och köpa mer hållbar bomull. Denna rapport är ett led i det arbetet.

Finansiella flöden – Utvecklingsområde 1 748

WWFs övergripande ambition är att en mätbar ökning av finansiering från offentliga och privata källor ska bidra till hållbar utveckling i enlighet med WWFs globala mål och flyttas från ohållbara aktiviteter. Med hjälp av riktlinjer och kriterier för investeringar ska negativ påverkan på naturen.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- WWFs arbete om kapitalets klimatpåverkan – *Du äger!* – har inspirerat till en podcast-serie i tre delar; *Climate & Finance: Aligning Portfolios With Science*. Produktionerna görs på engelska och vänder sig till förändringsagenter i privat och offentlig sektor.

- WWF har under 2016 medverkat i konsultationer med många svenska finansiella institutioner och i april deltog organisationen i en hearing hos Fondbolagens förening om standard för redovisning av koldioxidfotavtryck för fondbranschen. Dessutom har WWF ingått i Svanens referensgrupp för märkning av hållbara fonder

- WWF har tillsammans med andra organisationer uppvaktat representanterna i riksdagens pensionsgrupp, vilket ledde till att flera partier uttryckte stöd för fortsatt arbete med uppdaterat ramverk för AP-fondernas arbete med hållbarhet och ansvarsfulla investeringar.

- WWF Sverige har under året på flera sätt bistått WWF-nätverkets arbete med hållbar ekonomi och finans. Det har bland annat skett genom två internationella workshoppar om så kallad blå respektive grön ekonomi samt som medarrangör av ett sidomöte på temat *Economics for a Living Planet*, i samband med WWF-nätverkets årsmöte, *Annual Conference*. Drygt 30 CEOs deltog där för att utbyta erfarenheter om betydelsen av grön/blå/hållbar ekonomi i sitt arbete, och hur WWF kan vidareutveckla arbetet med dessa verktyg i den nya nätverksstrukturen.

Marknad

Positionering och kommunikation

Under rubriken positionering och kommunikation redovisar vi aktivitet, resultat och effekt av WWFs kommunikationsarbete. Under året har arbetet fokuserat på två större och en mindre kampanj: Earth Hour, en ny havskampanj och en mindre version av Svenska Pärlor. Vi har också uppdaterat och relanserat WWFs Köttguide och Fiskguide. Under året lanserades en uppdaterad version av *Living Planet Report*. Rapporten gav stort genomslag i media och kan nu anses väl etablerad på den svenska marknaden, både bland politiker och inom civilsamhället.

WWFs satsningar på aktiviteter via press och media, Facebook, Twitter och hemsidan har varit lyckade.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016:

- Antalet vänner på Facebook har ökat till 492 000 (450 000) individer vid årets slut. Det innebär att WWFs Facebooksida vid årsskiftet hade näst störst publik bland alla svenska sidor. På Twitter var antalet följare vid årsskiftet närmare 9 400 (8 000). Under 2016 besökte 1 659 000 användare wwf.se. Totalt 3 300 besökare svarade under 2016 på frågan om vad de tycker om innehållet på wwf.se. Hemsidan fick högsta betyg av besökare bland samtliga ideella organisationer och föreningar i mätningen (källa E-space).

- WWF har varit aktiva i media under 2016. Totalt har vi fått 6 900 pressklipp i tryckta medier, webb, radio och TV med en räckvidd på 455 miljoner lästillfällen. Vår synlighet på nyhetsplats motsvarar ett annonsvärde på 210 miljoner kronor. Starkast medial närvaro har WWF i Skåne, Västsverige och Svealand. WWFs satsningar på Fiskguiden, Köttguiden och *Living Planet Report*, som tar tempen på planeten, har gett ett starkt genomslag. I 2016 års PR Barometer från Aalund Nordic, där flera hundra journalister intervjuats, rankas WWF etta av 37 organisationer i offentliga sektorn

- Earth Hour fick ett bra genomslag i Sverige då 84 procent (80 procent) av kommunerna deltog. Hela 49 procent (46 procent) blev inspirerade av Earth Hour att införa klimatsmarta vanor i sin vardag. Ett stort antal företag, kommuner, skolor och kända byggnader släckte.

- Under året startades en podcastkanal vid namn WWF Dokumentär. Fem avsnitt med havstema lanserades under hösten och de hade totalt 8 135 lyssningar vid årsskiftet.

Podcastkanalen vann också Svenska Podcastpriset i kategorin organisation och myndighet.

- En stor arbetsinsats gjordes med den nya kampanjen Rädda Haven. Kommunikationsenheten arbetade där med innehåll och aktiviteter kopplade till PR, sociala medier, webb, podcasts och vår egen tidning.

- Under året har tidningen WWF Eko utvecklats och moderniserats.

Organisationsutveckling

WWF fortsätter arbetet med utveckling av motivation och drivkrafter hos medarbetarna utifrån värdegrunden som bas. Viktiga områden i organisationsutvecklingen är arbetsmiljön och stödprocesser såsom ekonomisk resultatuppföljning och IT-miljö

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016

- En översyn av processen för budget och ekonomisk resultatuppföljning har genomförts, vilket medfört förtydligande och förenklingar.

- En kompetensinventering av WWFs anställda har genomförts.

- Fortsatt anpassning av infrastruktur och driftverksamhet av IT-miljön, vilket bland annat inneburit påbörjad implementation av CRM-system samt ny kommunikationsplattform.

- I december gick cheferna en halvdagsutbildning i arbetsmiljöansvar under ledning av en konsult från IDEA.

Finansiering

Resultatet för medel insamlade från allmänheten och företag uppgick till 213 mkr (231). Att intäkterna minskat beror främst på lägre intäkter från PostkodLotteriet samt testamenten och stora givare. Stödet minskade från 55 miljoner 2015 till 37 miljoner 2016, på grund av ändrade kriterier för fördelningen av lotteriets överskott.

Privatinsamlat

Under året har WWF genomfört en större insamlingskampanj på tema hav samt ett flertal mindre insamlingsaktiviteter, vilka bland annat omfattar WWF Vän, faddrar, direktmarknadsföring, face to face, telemarketing och rekrytering i digitala medier.

Exempel på aktiviteter och resultat 2016:

- Under hösten genomfördes en större insamlingskampanj på tema hav. Kampanjen har varit framgångsrik på flera sätt. Faddermålen uppnådda med 34 procent över mål. Stort genomslag i press. Bra mediestrategi som byggt kännedom och varumärket med bra rekrytering på Facebook.

- WWF har under 2016 arbetat vidare med supporterlojalitet med syfte att få våra supportrar nöjda och glada så att de stannar längre. Dessa insatser har gett ett positivt resultat som lett till bättre ROIer.

- Antal supportrar är 195 000.

- WWF har under året ökat antalet fadderskap, Swishgåvor, engångsgåvor via hemsidan, minnesgåvor och telegram samt slagit rekord med Gåvokalendern.

- Under året startades en kraftsamling på tema Östersjön. En projektgrupp och projektledare har tillsatts. Målet är att höja ribban för insamlade medel från samtliga finansieringskällor och på detta sätt kunna åstadkomma väsentligt större naturvårdsnytta för Östersjön.

Företagssamarbeten

Intäkterna från företag uppgick till 21 mkr (21). (72 mkr (80) inklusive VfAB). WWF väljer att samarbeta med företag som bidrar till en mer hållbar värld och som bidrar till att WWF kan nå sina naturvårdsmål. Samtidigt bidrar WWF till att öka företagens kunskaper om de risker som finns med den växande efterfrågan på råvaror och problematiken kring sötvatten och den allt överskuggande klimatfrågan. I dag omfattar WWFs samarbeten företag inom många olika sektorer. Några av dem är Volvo Group, Tetra Pak, Strömma, Telge Energi, Pandaförsäljningen AB, SEB, SKF och Skandia inom Stiftelsen samt H&M och IKEA inom Världsnaturfondens AB.

Exempel på aktiviteter och resultat under 2016

- I början av året slöts ett tvåårigt avtal med Volvo Group för att arbeta tillsammans med mobilitetsfrågor inom ramen för *Earth Hour City Challenge*.

- Under året tecknades ett nytt treårsavtal med Telge Energi som bland annat omfattar ett fortsatt arbete med att förändra den svenska elmarknaden mot högre andel förnybar energi.

- WWF har genomfört ytterligare utbildningar med fokus på att företagen måste sätta forskningsbaserade klimatmål – *Science Based Targets*. Till dags dato har nio svenska företag anslutit sig till uppropet och initiativet som helhet har i antal anslutna företag passerat 200.

- I samarbetet med IKEA fortsätter vi att arbeta med transformativa insatser för ansvarsfulla skogsbruk och bomullsodlingar i 13 länder. I Sverige fortsätter WWF och IKEA att jobba ihop för ett mer hållbart liv hemma genom projektet *Hållbara ihop*.

- I mars lanserade vi vårt nya femåriga partnerskap med H&M som innefattar fortsatt arbete ansvarsfull vattenförvaltning samt de nya områdena klimat och strategidialog. Under hösten genomfördes också en kampanj i H&Ms butiker till förmån för hotade djur och i slutet av året utvidgades vattenarbetet till att inkludera Turkiet.

- I slutet av årets slöts ett treårigt avtal med Apotea med syfte att samla in medel till WWFs Östersjöarbete.

PostkodLotteriet och Postkodsstiftelsen

Stödet från PostkodLotteriet minskade från 55 miljoner 2015 till 37 miljoner 2016, på grund av ändrade kriterier för fördelningen av Postkodlotteriets överskott. Utöver basstödet har vi fått stöd till två specialprojekt, 181 tkr till *One Planet Food – hållbar mat för alla* och 362 tkr till WWFs Ungdomsråds projekt *Miljön tillhör alla*.

Offentliga bidrag

Offentliga bidrag uppgick till 95 mkr (91 mkr).

Exempel på aktiviteter och resultat 2016:

- Under året skrev vi ettåriga förlängningsansökningar för vårt Sida-finansierade civilsamhällesprogram och informationsarbete i Sverige. Vidare har vi påbörjat arbetet med en ansökan för en femårig programfas 2018–2022.

- Vi tog fram en ny strategi för vårt arbete med EU. Den utgår från WWFs övergripande strategi med inriktning på klimat och energi, hållbara städer, hav med fokus på Östersjön, och Arktis. Vi har under året startat diskussioner med ett antal partners för att utveckla idéer för samarbeten kring EU-finansierade projekt.

- Vi skrev under året avtal för EU-finansiering till kommunikation inom det EU Interreg-stödda projektet *Felles Fjellrev* i partnerskap med bland annat länsstyrelsen i Jämtland.

- Vi tog fram konceptet *CONSUME* för arbete kring köttproduktion och konsumtion i Östersjöregionen. *CONSUME* har fått flaggskeppsstatus och Svenska Institutet har beviljat finansiering för att vidareutveckla koncept och partnerkap kring detta för framtida finansiering av ett genomförande.

- Under året har vi skrivit avtal med *Nordic Development Fund* för att tillsammans med WWF Pakistan genomföra ett projekt som fokuserar på städer, klimat och energi i Karachi, Pakistan.

- Utöver den finansiering som går via WWF till olika projekt i världen har WWF Sverige också stöttat WWFs lokalkontor i Moçambique att få fortsatt finansiering av den svenska ambassaden till sitt skogsförvaltningsprogram. Finansieringen är på 41 mkr och går direkt till WWF Moçambique. Därför redovisas denna post separat och inte i resultaträkningen.

- Vi har under året utvecklat ett partnerskap med svenska ambassaden i Moçambique kring *Northern Mozambique Channel* kopplat till SDG-mål 14 och fått delar av detta finansierat av Sida.

Verksamhetsresultat

Verksamhetsintäkter

Koncernens totala verksamhetsintäkter uppgick till 365,3 mkr (389,9).

Insamlat från allmänheten utgjorde 190,1 mkr (210,0), insamlat från företag 21,4 mkr (21,0), insamlat från externa stiftelser 2,0 mkr (2,9), erhållna bidrag från myndigheter 95,1 mkr (90,8), bidrag från anknutna stiftelser och WWFs Network 3,6 mkr (3,7). Nettoomsättning om 53,1 mkr (61,5) avser företagsfinansiering av naturvårdsverksamhet i Världsnaturfondens AB.

WWFs största enskilda bidragsgivare är Sida, varifrån vi erhöll 94,8 mkr (90,3). PostkodLotteriet är en annan stor givare av vilka vi erhållit 37,0 mkr (55,0).

Samarbetet med Ikea gällande ansvarsfullt skogsbruk och bomullsproduktion samt samarbetet med H&M avseende ansvarsfull vattenförvaltning samt klimat och strategidialog koordineras i det av stiftelsen WWF helägda bolaget Världsnaturfondens AB (VfAB). För vidare information se under rubriken "KONCERNEN" sid 35.

WWF har 90-konto och står under tillsyn av Svensk Insamlingskontroll som kontrollerar att WWF sköter sina insamlingar på ett ansvarsfullt sätt och att pengarna går till angivet ändamål utan oskäliga kostnader. Våra 90-konton för gåvor är plusgiro 901974-6 alternativt bankgiro 901-9746 samt vi har även andra plusgiron 90-konton för våra insamlingskampanjer, 901971-2, 908504-4, 903301-0.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnaderna uppgick totalt till 381,1 mkr (388,0). Av detta utgjordes ändamålskostnaderna 330,8 mkr (340,0) varav naturvårdsverksamheten stod för 273,5 mkr (282,1) och informationsverksamheten stod för 57,3 mkr (57,9).

Insamlingskostnaderna uppgick till 30,3 mkr (29,0). Administrationskostnaderna uppgick till 20,0 mkr (19,0).

Kapitalförvaltning

Det övergripande syftet med WWFs verksamhet är att bevara den biologiska mångfalden och minska människans ekologiska fotavtryck. WWF har ambitionen att kapitalförvaltning ska vara förenlig med denna strategi och att kapitalförvaltningen ska bidra till en mer hållbar utveckling. WWF är därför aktiva i sina val av förvaltare och placeringar.

WWFs samlade kapital skall säkerställa den löpande verksamheten på medellång sikt. Förvaltningen ska därför balansera acceptabla risker med god likviditet och möjligheterna till en långsiktig god avkastning.

WWFs åtaganden och projekt löper ofta över flera år. Samtidigt svarar ett fåtal bidragsgivare för betydande andelar av stiftelsens intäkter. För att stiftelsens verksamhet ska vara trovärdig och uthållig har ett buffertkapital byggts upp under åren.

Kapitalet förvaltas i egen regi. WWFs skattmästare har det löpande ansvaret för förvaltningen. En etisk och miljömässig granskning av portföljens innehav sker två gånger om året av oberoende analysföretag. Rapportering till styrelsen sker varje styrelsemöte. Avkastningen under året på det förvaltade kapitalet var cirka 5,6 procent (+ 4,9 procent).

För mer information se finanspolicy på WWFs hemsida.

Förmögenhet

Marknadsvärdet av stiftelsens förmögenhet 2016-12-31 var 343 568 tkr (340 112) enligt nedan:

	2016-12-31	2015-12-31
Eget kapital till bokfört värde	268 572	273 980
Skillnad mellan bokfört värde och marknadsvärde	74 996	66 132
Eget kapital till marknadsvärde	343 568	340 112

Anknutna stiftelser

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF är ansvarig förvaltare av ett antal så kallade anknutna stiftelser, vilkas avkastning överförs som projektbundna bidrag till naturvårdsverksamhet efter avsättning till kapital och viss administration. Stiftelserna är självständiga juridiska personer som inte ingår i Stiftelsen Världsnaturfonden WWFs balansräkning. Från de anknutna stiftelserna har 2,5 mkr (2,5) överförts för finansiering av naturvårdsprojekten i enlighet med respektive stiftelses ändamål.

De anknutna stiftelserna per 2016-12-31 är:

- Stiftelsen Florafonden
- Stiftelsen Väktarfonden & Nils Dahlbecks minne
- Stiftelsen Skogsfonden STORA – WWF
- Stiftelsen Sirie Warenborgsfonden
- Stiftelsen Makarna Forssbergs minnesfond
- Stiftelsen Skärvårdsfonden WWF
- Stiftelsen Levande Skärgårdshav WWF
- Stiftelsen Mildred von Platens fond mot illegal jakt på rovdjur i Sverige
- Stiftelsen Björn Bergströms och Laila Johanssons stipendiefond för naturvård
- Stiftelsen Björn Bergströms och Laila Johanssons fond för svensk naturvård
- Stiftelsen Per-Erik och Anita Bergmans Naturvårdsfond WWF

Koncernen

Koncernen består av Stiftelsen Världsnaturfonden WWF (org nr 802005-9823) och Världsnaturfondens AB (org nr 556237-4925). Stiftelsen Världsnaturfonden WWF äger 100 procent av aktierna i VfAB.

Bolaget ska bedriva konsultverksamhet samt försäljning av varor och tjänster med inriktning på miljö- och naturvård i enlighet med WWFs övergripande mål.

Världsnaturfondens AB har under året fokuserat på två verksamheter:

- samarbetstjänster mot utvalda företag
- förvaltning av konceptet Vänföretag.

Verksamheten ska ha full kostnadstäckning och om möjligt generera ett överskott. Det är dock i första hand miljövinsterna som är VfABs övergripande mål. I VfAB gäller alla policyer och rutiner som gäller i Stiftelsen Världsnaturfonden WWF.

Bolagets nettoomsättning var 53 088 tkr (61 532) och nettoresultatet uppgick till 557 tkr (830).

Intern kontroll

Styrelsen har det övergripande ansvaret för den interna kontrollen. Styrelsen har delegerat organisationen av den interna kontrollen till generalsekreteraren. Generalsekreteraren har i sin tur fördelat ansvaret för den interna kontrollen till avdelningscheferna. Både styrelsen och generalsekreteraren har kvar sitt uppföljningsansvar.

Under året har WWF arbetat utifrån strategiplan för perioden 2016–2020.

En översyn av processen för budget och ekonomisk resultatuppföljning har genomförts, vilket ökat transparensen och förståelsen kring bland annat olika intäktskällor och finansiering av kostnader.

Utvecklingen av IT-miljön har fortsatt utifrån fastställd femårsstrategi. Bland annat har implementation av CRM-system (*Customer Relationship Management)* påbörjats samt ny kommunikationsplattform installerats.
Chefsgruppen har i december haft utbildning i arbetsmiljö för att exempelvis tydliggöra uppgifter och ansvar inom både den fysiska och sociala arbetsmiljön.

Det har tyvärr förekommit ekonomisk korruption inom vårt projektområde i Tanzania. Utredning har genomförts och åtgärder har vidtagits i enlighet med WWFs nolltolerans mot korruption. Ärendet har rapporterats till Sida som finansierar berörd projektverksamhet.

Medarbetare på WWF

WWF vill vara en lärande organisation som stimulerar kompetensutveckling för att bidra till att organisationens mål på kort och lång sikt uppnås. En arbetsmiljö som utvecklar och motiverar varje medarbetare i deras roll som ledare är viktigt. Fortsatt uppmärksamhet har varit och kommer att vara på stress, ledarskapsfrågor och den fysiska arbetsmiljön.

I början av 2014 bildades WWFs allra första ungdomsråd som ska utveckla nya gemensamma tankebanor, utmana gamla sanningar och tillsammans med WWF skapa en framtid där människan lever i harmoni med naturen. Under 2016 har det andra ungdomsrådet fortsatt arbetet med bland annat kampanjer, kunskapsutbyte med anställda samt utvecklingsarbete inom WWF-nätverket utifrån den långsiktiga strategin.

Jämställdhets- och mångfaldsfrågor är viktiga områden för WWF och som organisationen bevakar och arbetar med bland annat vid rekrytering och vid arbetet med ungdomsrådet.

Friskvård och en god arbetsmiljö är betydelsefullt för att ge medarbetarna inom WWF möjlighet till ett friskare liv och att påverka livsstil och hälsa i positiv riktning. WWF arbetar därför tillsammans med företagshälsovården för att aktivt förebygga arbetsrelaterade sjukdomar och samverkar också regelbundet med fackliga företrädare och arbetsmiljö-ombud. Från och med 2015 har WWF infört möjligheten för medarbetarna att använda en arbetstimme i veckan till friskvård.

FRIIs kvalitetskod

För att allmänheten ska ha förtroende för svenska insamlingsorganisationer har FRII, Frivilligorganisationernas Insamlingsråd, utarbetat en kvalitetskod. Koden syftar till att öka öppenheten och tillgängligheten. Kvalitetskoden bygger på en kravstandard där kraven i koden differentierats utifrån på storlek på organisation. Kvalitetskoden tar avstamp i följande:

- Ändamål
- Styrelse
- Styrning
- Internkontroll
- Insamling
- Anställda och volontärer
- Rapportering.

Från och med 2014 ska organisationen enligt kvalitetskoden även upprätta en effektrapport enligt FRIIs mall för effektrapport.

Framtida händelser

- Under 2017 kommer ett nytt program för att stärka civilsamhällets organisationer i Afrika och Sydostasien arbetet med miljö- och utvecklingsfrågor att utvecklas för perioden 2018–2022.

- Sverige och Fiji står som gemensamma värdar för en stor konferens i New York med många tusen deltagare som kommer diskutera SDG mål 14 om världens hav. WWF kommer att spela en aktiv roll för att stödja en positiv utkomst av mötet.

- WWF kommer att lyfta situationen för några av världens hotade Världsarv genom en påverkans- och insamlingskampanj där särskilt fokus läggs på Selous i Tanzania – Afrikas största skyddade område.

- Kraftsamling Östersjön - *All hands on deck*, ska drivas vidare och genomföras

- Arbete med ansökan om Sida-finansiering för 2018–2022

- Under 2017 kommer organisationsförändringar att genomföras för att anpassa verksamheten till nya och förändrade förutsättningar, till exempel de nya globala naturvårdsmålen.

För mer information

För mer information om WWFs insatser hänvisas till hemsidan www.wwf.se.

Nyckeltal 2012–2016

Nyckeltal 2012-2016 Koncernen

Allmänna nyckeltal	**2016**	**2015**	**2014**	**2013**	**2012**
Totala intäkter (tkr)	365 348	389 893	365 097	329 874	322 602
Verksamhetsresultat (tkr)	-15 822	1 931	10 229	20 439	27 260
Resultat (tkr)	-5 565	15 977	19 514	11 764	28 819
Eget kapital (tkr)	276 553	282 115	266 139	246 624	218 907
Balansomsluttning (tkr)	388 710	375 885	364 605	351 288	324 146
Soliditet (%)	71 %	75 %	73 %	70 %	68 %
Medel antalet anställda	95	90	87	79	72
WWF Nyckeltal					
Supporters 1)	195 000	195 000	195 000	195 000	195 000
Svensk Insamlingskontroll %					
Ändamålskoskostnader/ Totala intäkter	91	87	90	86	81
Insamling – administrationskostnader/ Totala intäkter	14	12	12	12	11

Nyckeltal 2012-2016 Stiftelsen

Allmänna nyckeltal	**2016**	**2015**	**2014**	**2013**	**2012**
Totala intäkter (tkr)	312 260	328 361	312 592	286 652	278 901
Verksamhetsresultat (tkr)	-16 753	504	9 475	19 506	23 930
Resultat (tkr)	-5 410	15 496	18 794	10 843	26 070
Eget kapital (tkr)	268 572	273 981	258 485	239 692	212 895
Balansomsluttning (tkr)	363 510	353 702	340 843	326 334	308 761
Soliditet (%)	74 %	77 %	76 %	73 %	69 %

Jämförelsetalen för 2012 är inte omräknade enligt K3
1) I snitt under åren har WWF Supportrar uppgått till 195 000

Resultaträkning

(tkr)	Not	Koncernen 2016	Koncernen 2015	Stiftelsen 2016	Stiftelsen 2015
Verksamhetsintäkter					
Gåvor	2	214 456	232 408	214 456	232 408
Bidrag	2	97 804	95 953	97 804	95 953
Nettoomsättning	4	53 088	61 532	-	-
S:a verksamhetsintäkter	**3**	**365 348**	**389 893**	**312 260**	**328 361**
Verksamhetskostnader					
Ändamålskostnader					
Naturvårdsverksamhet		-273 469	-282 104	-223 940	-224 665
Informationsverksamhet		-57 328	-57 856	-56 319	-56 679
S:a ändamålskostnader	5	**-330 797**	**-339 960**	**-280 259**	**-281 344**
Insamlingskostnader	5	-30 348	-29 024	-29 841	-28 515
Administrationskostnader	5, 6	-20 025	-18 978	-18 913	-17 998
S:a verksamhetskostnader		**-381 170**	**-387 962**	**-329 013**	**-327 857**
Verksamhetsresultat		**-15 822**	**1 931**	**-16 753**	**504**
Resultat från finansiella investeringar					
Resultat från andelar i koncernföretag		-	-	900	630
Resultat från långfristiga värdepappersinnehav	7	10 243	14 473	10 243	14 473
Övriga finansiella intäkter/kostnader		333	59	288	34
Räntekostnader och liknande		-51	-29	-32	-7
Förvaltningskostnader		-55	-138	-55	-138
S:a res. från finansiella investeringar		**10 470**	**14 365**	**11 344**	**14 992**
Resultat efter finansiella poster		**-5 352**	**16 296**	**-5 409**	**15 496**
Skatt på årets resultat		-159	-239	-	-
Uppskjuten skatt		-53	-80	-	-
Årets resultat		**-5 564**	**15 977**	**-5 409**	**15 496**

Förändring av ändamålsbestämda medel				
Årets resultat enligt resultaträkningen (se ovan)	-5 564	15 977	-5 409	15 496
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel	97 909	103 482	97 909	103 482
Ändamålsbestämning av medel	-102 504	-121 537	-102 504	-121 537
Kvarstående belopp för året/förändring balanserat kapital	-10 159	-2 078	-10 004	-2 559

Balansräkning

(tkr)	Not	Koncernen 2016 12 31	Koncernen 2015 12 31	Stiftelsen 2016 12 31	Stiftelsen 2015 12 31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Förbättringskostnader på annans fastighet	8	306	484	306	484
Maskiner och inventarier	9	365	569	365	568
		671	**1 053**	**671**	**1 052**
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier i koncernföretag	10	-	-	180	180
Långfristiga värdepappersinnehav	11	179 176	194 720	179 176	194 720
		179 176	**194 720**	**179 356**	**194 900**
Summa anläggningstillgångar		**179 847**	**195 773**	**180 027**	**195 952**
Omsättningstillgångar					
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		2 538	3 224	2 166	2 814
Fordran på dotterbolag		-	-	932	53
Övriga fordringar	12	6 365	3 795	5 485	3 080
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	13	29 868	30 222	29 807	30 151
		38 771	**37 241**	**38 390**	**36 098**
Kassa och bank		**170 092**	**142 871**	**145 093**	**121 652**
Summa omsättningstillgångar		**208 863**	**180 112**	**183 483**	**157 750**
Summa tillgångar		**388 710**	**375 885**	**363 510**	**353 702**
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Bundet eget kapital					
Bundna reserver		1 994	1 805	-	-
Fritt eget kapital					
Fond för 1001		1 632	1 632	1 632	1 632
Ändamålsbestämda medel		117 934	113 339	117 934	113 339
Balanserat kapital		154 993	165 339	149 006	159 010
		274 559	280 310	268 572	273 981
Summa eget kapital		**276 553**	**282 115**	**268 572**	**273 981**
Avsättningar					
Avsättningar för uppskjuten skatt		552	499	-	-
		552	**499**	**-**	**-**
Kortfristiga skulder					
Leverantörsskulder		26 624	21 486	26 353	21 252
Skulder avseende beslutade ej utbetalda anslag	14	12 060	10 933	12 060	10 933
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	15	30 164	19 052	30 164	19 052
Övriga skulder	16	17 659	14 885	1 767	2 206
Upplupna kostnader & förutbetalda intäkter	17	25 098	26 915	24 594	26 278
		111 605	**93 271**	**94 938**	**79 721**
Summa skulder		**112 157**	**93 770**	**94 938**	**79 721**
Summa eget kapital & skulder	**18**	**388 710**	**375 885**	**363 510**	**353 702**

Förändring av eget kapital

Förändring av eget kapital - Koncernen

	Bundna medel	Fond för 1001	Nationella Ändamåls-bestämda medel	Inter-nationella Ändamåls-bestämda medel	Balanserat kapital	Årets Resultat
Utgående balans enlig balansräkning föregående år	1 805	1 632	4 725	108 614	149 363	15 977
Omföring föregående års resultat					15 977	-15 977
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel			-25 783	-72 126	97 909	
Förskjutning mellan fritt och bundet kapital	188				-188	
Reservering av ändamålsbestämda medel			26 154	76 350	-102 504	
Årets resultat						-5 563
Utgående balans 2016-12-31	**1 993**	**1 632**	**5 096**	**112 838**	**160 557**	**-5 563**

Fond för 1001 avser medel som tillsköts vid stiftelsens bildande för att användas för naturvårdsverksamhet. Mot bakgrund av detta redovisas detta belopp som fritt.

Förändring av eget kapital - Stiftelsen

	Fond för 1001	Nationella Ändamåls-bestämda medel	Internationella Ändamåls-bestämda medel	Balanserat kapital	Årets Resultat
Utgående balans enlig balansräkning föregående år	1 632	4 725	108 614	143 514	15 495
Omföring föregående års resultat				15 495	-15 495
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		-25 783	-72 126	97 909	
Reservering av ändamålsbestämda medel		26 154	76 350	-102 504	
Årets resultat					-5 409
Utgående balans 2016-12-31	**1 632**	**5 096**	**112 838**	**154 414**	**-5 409**

Ändamålsbestämda medel avser gåvor och bidrag som lämnats av givaren med förbehåll att de ska användas för speciella nationella eller internationella naturvårdsändamål samt nationell informationsverksamhet. Exempel på nationella ändamål är Svenska rovdjur. Ett exempel på internationellt ändamål är Orangutang.

Kassaflödesanalys

(tkr)		Koncernen		Stiftelsen	
	19,20	2016	2015	2016	2015
Den löpande verksamheten					
Resultat efter finansiella poster		-5 352	16 296	-5 409	15 496
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		-1 841	-11 002	-2 742	-11 005
		-7 193	5 294	-8 151	4 491
Betald skatt		-159	-239	-	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		**-7 352**	**5 055**	**-8 151**	**4 491**
Förändring av rörelsefordringar		-2 429	-1 084	-2 292	-419
Förändring av rörelseskulder		18 334	-4 776	15 217	-2 637
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**8 553**	**-805**	**4 774**	**1 435**
Investeringsverksamheten					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-91	-33	-91	-33
Nettoförändring i finansiella anläggningstillgångar		18 759	-2 105	18 758	-2 105
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**18 668**	**-2 138**	**18 667**	**-2 138**
Likvida medel vid årets början		**142 871**	**145 814**	**121 652**	**122 355**
Årets kassaflöde		**27 221**	**-2 943**	**23 441**	**-703**
Likvida medel vid årets slut		**170 092**	**142 871**	**145 093**	**121 652**

Koncernen

Under perioden uppgick betald ränta till 7 (16). Under perioden uppgår erhållen ränta till 620 (46). Erhållen utdelning uppgår till 6 409 (2 959).

Stiftelsen

Under perioden uppgick betald ränta till 15 (7). Under perioden uppgår erhållen ränta till 620 (27). Erhållen utdelning uppgår till 7 309 (3 589).

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna redovisningsprinciper

Redovisnings- och värderingsprinciperna överensstämmer med årsredovisningslagen och också enligt BFNAR 2012:1 (K3) samt FRIIs Styrande riktlinjer för årsredovisning. I årsredovisningen har även vissa upplysningar lämnats som krävs av Svensk Insamlingskontroll.

Resultaträkningen

Verksamhetsintäkter

Endast de inflöde av ekonomiska fördelar som WWF erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt.

Intäkterna värderas, om inget annat anges nedan, till verkligt värde av det som erhållits eller kommer att erhållas.

Nedan beskrivs, för respektive intäktspost, när intäktsredovisningen sker.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken WWF tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållet bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att WWF uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om WWF har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållit bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Gåvor

Gåvor redovisas om huvudregel som intäkt när de erhålls.

En gåva som intäktsförts redovisas antingen som en tillgång eller en kostnad beroende på om gåvan förbrukas direkt eller inte. Gåvor redovisas som omsättningstillgångar.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts.
Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidragen uppfyllts.

Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader (till exempel för administration) redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som WWF fått eller kommer att få.

Nettoomsättning

Intäkterna värderas till verkligt värde av det som erhållits eller kommer att erhållas.

Intäkterna intäktsförs när prestationen genomförts.

Verksamhetskostnader

Gemensamma kostnader, så som exempelvis lokalkostnader, systemstöd och allmänna kontorskostnader redovisas som administrationskostnader.

Ändamålskostnader

Ändamålskostnader omfattar naturvårdsverksamhet samt informationsverksamhet.

Som ändamålskostnader klassificeras sådana kostnader som har direkt samband med att uppfylla Världsnaturfonden WWFs stadgar. Kostnader för administration som uppstår som en direkt följd av en aktivitet eller projekt inom ändamålet räknas till ändamålskostnader.

I ändamålskostnader ingår bland annat kostnaden för projektledning. När WWF har förpliktat sig att utföra en viss åtgärd gentemot tredje man bokförs detta som en kostnad.

Insamlingskostnader

Insamlingskostnader är de kostnader som varit nödvändiga för att samla in medel ifrån privatpersoner, företag, organisationer och myndigheter. Hit räknas således t ex kostnader för annonsering, insamlingskampanjer och rapportering till månadsgivare samt personalkostnader för de som arbetar med insamling.

Administrationskostnader

Administrationskostnader är sådana kostnader som behövs för att administrera WWF. Till dessa kostnader hör som exempel hyra, administrativa system och revision samt lönekostnader för den administrativa avdelningen på WWF. Ett visst mått av allmän administration är ett led i att säkerställa en god kvalitet på WWF interna kontroll och rapportering, såväl externt som internt.

Leasing

Alla organisationens leasingavtal har klassificerats som operationella, det vill säga leasingsavgifterna redovisas linjärt över leasingsperioden.

Ersättning till anställda

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknade kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Pensioner

Avgifter för avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad. Eventuella obetalda premier redovisas som skuld.

Vid förmånsbestämda planer har WWF valt att tillämpa de förenklingsregler som finns i BFNAR2012:1. Vilket innebär att planer för vilka pensionspremier redovisas som avgiftesbestämda vilket innebär att avgifterna kostnadsförs i resultaträkningen.

Balansräkningen

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om inte annat anges nedan eller i not. Tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan.

Avskrivningar på anläggningstillgångarna baseras på beräknade ekonomiska livslängder. Följande avstämningstider har tillämpats:

Förbättringskostnader på annans fastighet	10 år
Inventarier	5 år
Datorutrustning	3 år

WWF har som policy att aktivera datorutrustning med ett anskaffningsvärde över 15 000 kr.

Nedskrivningar materiella anläggningstillgångar

Vid varje balansdag bedöms om det finns någon indikation på att en tillgångs värde är lägre än dess redovisade värde. Om en sådan indikation finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet beräknas nuvärdet av de framtida kassaflöden som tillgången väntas ge upphov till i den löpande verksamheten samt när den avyttras eller Tillkommande utgifter som uppfyller tillgångskriteriet räknas in i tillgångens redovisade värde.

Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer.

Finansiella tillgångar

WWF tillämpar kap 11 i BFNAR2012:1. Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter.

Efter första redovisningstillfället värderas kortfristiga placeringar enligt lägsta värdets princip.

Kundfodringar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Efter första redovisningstillfället värderas långfristiga finansiella tillgångar som inte är räntebärande till anskaffningsvärdet.

Långfristiga räntebärande tillgångar, exempelvis obligationer, värderas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Långfristiga värdepappersinnehav som innehas för riskspridning anses ingå i en värdepappersportfölj och betraktas därmed som en post vid värdering enligt lägsta värdets princip respektive vid nedskrivningsprövning.

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Ändamålsbestämda medel

I posten ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu inte förbrukade gåvor och andra ändamålsbestämda medel. Se även sidorna 41 och 42.

Skuld avseende beslutade ej utbetalda anslag

I de fall WWF fattat beslut om utbetalning anslag/stöd och meddelat mottagaren men inte verkställt utbetalningen redovisas detta belopp som en kortfristig skuld.

Skatt

Skatt på årets resultat i resultaträkningen består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatten för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser. Uppskjuten skatteskuld redovisas för alla skattepliktiga temporära skillnader, dock särredovisas inte uppskjuten skatt hänförlig till obeskattade reserver eftersom obeskattade reserver redovisas som en egen post i balansräkningen. Beloppen baseras på de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen och har inte nuvärdeberäknats.

Avsättningar

En avsättning redovisas när organisationen har ett legalt åtagande som en följd av inträffade händelser och där organisationen förväntar sig att en utbetalning kommer att krävas för att reglera åtaganden samt att en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättningar värderas till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att behöva erläggas.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt den indirekta metoden, det vill säga att den utgår från verksamhetsresultatet. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras endast kassa- och banktillgodohavanden.

Anknutna stiftelser

WWF förvaltar tolv så kallade anknutna stiftelser som bildats genom donationer. Stiftelsernas avkastning efter kapitalisering anslås till naturvårdsprojekt.

Dessa ska enligt stadgarna bedrivas i WWFs regi. Från de anknutna stiftelserna överförda anslag och administrativa bidrag redovisas under verksamhetsintäkter som "Gåvor från anknutna stiftelser".

Koncernredovisning

Koncernredovisningen, som omfattar Stiftelsen Världsnaturfonden WWF och det helägda dotterbolaget Världsnaturfondens AB, är upprättad enligt förvärvsmetoden.

Not 2 Insamlade medel

Gåvor som redovisats i resultaträkningen

	Koncernen och Stiftelsen	
Insamlade medel	**2016**	**2015**
Allmänheten	190 115	210 167
Företag	19 843	17 658
Externa stiftelser och organisationer	882	931
Anknutna stiftelser och WWF i andra länder	3 616	3 652
Summa Gåvor	**214 456**	**232 408**

a) I beloppet ingår allmänhetens spontana gåvor och då främst testamentsmedel som under året inflöt med 14,9 mkr (20,4) samt externt initierade gåvor via Skandia Världsnaturfonden 9,0 mkr (9,5) och via Pandaförsäljningen AB med 4,3 mkr (4,6).

I årsredovisningen har vi valt att redovisa PostkodLotteriet under insamlat från allmänheten till skillnad mot det vi redovisar till Svensk Insamlingskontroll där PostkodLotteriet redovisas som gåvor från organisationer.

Gåvor som inte redovisas i resultaträkningen

WWF har under året erhållit rabatter för mediautrymme och konsulttjänster.

Bidrag som redovisats som intäkt

	Koncernen och Stiftelsen	
Insamlade medel	**2016**	**2015**
Företag	1 585	3 234
Externa stiftelser och organisationer	1 086	1 928
Summa insamlade medel	**2 671**	**5 162**
Offentliga bidrag		
Sida	94 810	90 314
Staten	323	477
Summa offentliga bidrag	**95 133**	**90 791**
Summa Bidrag	***97 804***	***95 953***

Not 3 Medverkan till beslutad finansiering

WWF har bidragit till att möjliggöra för WWF Mocambique att få ta del av en Sida finansiering om 41 mkr med aktivitetsstart från och med 1 januari 2016. WWF har inte tagit upp beloppet som intäkt då pengarna i stället gått via den Svenska ambassaden i Maputo.

Not 4 Nettoomsättning

Avser företagsfinansiering av naturvårdsverksamheten i Världsnaturfondens AB.

Not 5 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

I ändamålskostnader samt i insamlings- och administrationskostnader ingår lönekostnader.

Medelantalet anställda

	2016		2015	
	Antal anställda	Varav män	Antal anställda	Varav män
Moderstiftelsen	86	27	80	27
Dotterbolag	9	3	10	3
Totalt koncernen	**95**	**30**	**90**	**30**

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Till styrelseledamöter utgår inga arvoden

	2016		2015	
	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensions-kostnader)	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensions-kostnader)
Moderstiftelsen	42 879	22 126 (8 846)	40 679	21 181 (8 835)
Dotterbolag	4 485	1 835 (370)	4 427	2 027 (620)
Totalt koncernen	**47 364**	**23 961 (9 216)**	**45 106**	**23 208 (9 455)**

Löner och andra ersättningar fördelade mellan GS/VD och övriga anställda

	2016		2015	
	GS/VD	Övriga anställda	GS/VD	Övriga anställda
Moderstiftelsen	1 267	41 612	1 235	39 444
Dotterbolag	304	4 181	263	4 164
Totalt koncernen	**1 571**	**45 793**	**1 498**	**43 608**

AW

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	2016		2015	
	Antal på Balansdagen	Varav män	Antal på Balansdagen	Varav män
Styrelseledamöter i moderstiftelsen	10	4	10	4
Styrelseledamöter i dotterbolag	4	3	5	3
GS och andra ledande befattningshavare i moderstiftelsen	5	2	4	2
VD och andra ledande befattningshavare i dotterbolag	1	1	1	1

Av Stiftelsens pensionskostnader avser 998 (906) GS. GS har tjänstepension från 65 år inom ramen för ITP-planen. GS har även övriga förmåner motsvarande 61 (60) som avser Årskort SJ samt Rikskortet. Enligt anställningsavtal med GS uppgår uppsägningstiden från dennes sida till 3 månader och från Styrelsens sida till 6 månader.

Enligt anställningsavtalet med GS så utgår vid eventuell uppsägning från arbetsgivarens sida ytterligare tolv månadslöner från vilka arbetsgivaren äger rätt till avräkning i det fall inkomster skulle utgå från annan anställning. Av dotterbolagets pensionskostnader avser 22 (46) VDn.

Not 6 Leasing

WWF leasar framför allt kontorslokaler och kontorsutrustning. Summan av årets kostnadsförda leasingavgifter uppgår till: Koncernen 1 903 (1 496) och Stiftelsen 1 786 (1 381).

Framtida leasingavgifter förfaller enligt följande:

	Koncernen		Stiftelsen	
	2016	2015	2016	2015
Inom 1 (ett) år	1 432	1 430	1 315	1 315
1 – 5 år	2 659	1 161	2 571	1 075
Senare än 5 (fem) år	-	-	-	-
Summa	**4 091**	**2 591**	**3 886**	**2 390**

Avtalet om lokalhyra sträcker sig till september 2018 och är möjligt att förlänga till september 2019.

Not 7 Resultat från långfristiga värdepappersinnehav

	Koncernen och Stiftelsen	
	2016	**2015**
Utdelning aktierelaterade värdepapper	6 409	2 074
Intäkter räntebärande värdepapper	620	885
Realisationsresultat	3 214	11 514
Summa	**10 243**	**14 473**

Not 8 Förbättringskostnader på annans fastighet

	Koncernen		Stiftelsen	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Ingående ack anskaffningsvärden	4 540	4 540	4 540	4 540
Investeringar	-	-	-	-
Utgående ack anskaffningsvärden	**4 540**	**4 540**	**4 540**	**4 540**
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Ingående ack avskrivningar enl. plan	4 056	3 875	4 056	3 875
Årets avskrivningar enl. plan	178	181	178	181
Utgående ack avskrivningar enl. plan	**4 234**	**4 056**	**4 234**	**4 056**
Redovisat värde vid årets slut	**306**	**484**	**306**	**484**

Not 9 Maskiner och inventarier

	Koncernen		Stiftelsen	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Ingående anskaffningsvärde	4 029	4 055	3 973	3 999
Inköp	91	33	91	33
Försäljning och utrangering	0	-59	0	-59
Utgående ack anskaffningsvärden	**4 120**	**4 029**	**4 064**	**3 973**
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Ingående ack avskrivningar	3 460	3 188	3 405	3 136
Försäljning och utrangering	0	-59	0	-59
Årets avskrivning	295	331	295	328
Utgående ack avskrivningar	**3 755**	**3 460**	**3 700**	**3 405**
Redovisat värde vid årets slut	**365**	**569**	**365**	**568**

Not 10 Aktier i koncernföretag

Världsnaturfonden WWF äger 100 procent av de 1 800 aktierna i Världsnaturfondens AB (org nr 556237-4925). Världsnaturfondens AB fokuserar på två verksamheter i syfte att bidra till Världsnaturfonden WWFs övergripande mål: samarbetstjänster mot utvalda företag och fortsatt utveckling av konceptet Vänföretag.

Not 11 Långfristiga värdepappersinnehav

	Koncernen och Stiftelsen	
Ackumulerade anskaffningsvärden	**2016**	**2015**
Ingående anskaffningsvärde	194 720	181 101
Förvärv	67 339	101 785
Försäljningar till bokfört värde	-82 882	-88 166
Utgående anskaffningsvärde	**179 176**	**194 720**

	Bokfört värde		Marknadsvärde	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Aktier, aktiefonder och andelar	109 699	105 294	182 753	168 750
Obligationer och andra värdepapper	69 477	89 426	71 420	92 102
Summa värdepapper	**179 176**	**194 720**	**254 173**	**260 852**

För mer detaljerad information om WWFs Värdepappersinnehav, se bilaga 1.

Not 12 Övriga fordringar

	Koncernen		Stiftelsen	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Avräkning anknutna stiftelser	2 503	2 410	2 503	2 410
Skattekonto	298	783	73	68
Fordringar testamenten	1 843	-	1 843	-
Övriga kortfristiga fordringar	1 721	602	1 066	602
Summa	**6 365**	**3 795**	**5 485**	**3 080**

Not 13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Stiftelsen	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Förutbetalda kostnader WWF vänner m.m.	4 513	4 816	4 513	4 816
Förutbetalda övriga kostnader	866	1 121	805	1 050
Upplupna intäkter	24 489	24 285	24 489	24 285
Summa	**29 868**	**30 222**	**29 807**	**30 151**

Not 14 Skuld avseende beslutade ej utbetalda anslag

Avser beslutade, men ännu ej utbetalda anslag till naturvårdsprojekt.

	Koncernen och Stiftelsen	
	2016	**2015**
Ingående balans	10 933	10 730
Avsättningar	10 079	10 243
Utbetalningar	-8 952	-10 040
Utgående balans	**12 060**	**10 933**

Not 15 Skuld erhållna ej nyttjade bidrag

I posten för stiftelsen ingår skulder avseende offentliga bidrag (Sida och andra) med 11 871 (13 376).

Not 16 Övriga skulder

	Koncernen		Stiftelsen	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Skatteskuld	0	601	0	601
Personalens källskatt	1 133	1 169	1 042	1 052
Ej utnyttjade förskott avseende företagssamarbeten	15 748	12 489		
Övriga kortfristiga skulder	778	626	725	553
Summa	**17 659**	**14 885**	**1 767**	**2 206**

Not 17 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Stiftelsen	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Upplupna semesterlöner/övertid inkl. socialavgifter	4 235	4 104	4 040	3 741
Upplupna socialavgifter	1 216	1 189	1 113	1 074
Upplupna övriga kostnader	2 283	1 343	2 077	1 184
Förutbetalda intäkter WWF vänner m.m.	17 364	20 279	17 364	20 279
Summa	**25 098**	**26 915**	**24 594**	**26 278**

Not 18 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

	Koncernen		Stiftelsen	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Ställda säkerheter	Inga	Inga	Inga	Inga
Eventualförpliktelser	Inga	Inga	Inga	Inga

Not 19 Likvida medel

Följande delkomponenter ingår i likvida medel:

Kassamedel
Banktillgodohavanden
Kortfristiga placeringar

	Koncernen		Stiftelsen	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Kassamedel	11	11	11	11
Banktillgodohavanden	170 081	142 860	145 082	121 641

Ovanstående poster har klassificerats som likvida medel med utgångspunkten att:

- De har en obetydlig risk för värdefluktuationer
- De kan lätt omvandlas till kassamedel
- De har en löptid om högst 3 månader från anskaffningstidpunkten.

Not 20 Övriga upplysningar till kassaflödesanalysen

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet med mera.

	Koncernen		Stiftelsen	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Avskrivningar	473	512	472	509
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	2 314	-11 514	-3 214	-11 514
Total justering för poster som inte ingår i kassaflödet	**1 841**	**-11 002**	**-2 741**	**-11 005**

Not 21 Nyckeltalsdefinitioner

Balansomslutning
Totala tillgångar.

Soliditet
Eget kapital i förhållande till balansomslutningen.

Svensk Insamlingskontroll
Svensk Insamlingskontroll är en ideell förening som beviljar och granskar alla godkännda 90-kontoinnehavare. Årligen skickar alla 90-kontoinnehavare in ett speciellt rapportpaket med resultat- och balansräkning tillsammans med årets årsredovisning till Svensk Insamlingskontroll. Nyckeltalen är uträknade utifrån Svensk Insamlingskontrolls mall i rapportpaketet.

Ulriksdal den 30 mars 2017

Axel Wenblad
Styrelseordförande

Caroline Ankarcrona

Eva Blixt

Torbjörn Ebenhard

Thomas Elmqvist

Minna Epps

Cecilia Eriksson

Märtha Josefsson

Johan Kuylenstierna

Lisa Sennerby Forsse

Håkan Wirtén
Generalsekreterare

Vår revisionsberättelse har avgivits 9/5 2017

Anette Envall Svahn
Auktoriserad revisor

Helene Willberg
Auktoriserad revisor

Bilaga 1 – Värdepapper

Aktierelaterade värdepapper		2016-12-31	2016-12-31
Aktier	**Volym**	**Bokfört värde**	**Marknadsvärde**
Astra Zeneca	4 100	1 298 445	2 038 110
Atlas Copco AB B	14 000	1 003 762	3 480 400
Axfood AB	9 600	1 512 392	1 374 720
Electrolux B	10 000	707 684	2 263 000
Ericsson B fr	11 200	1 071 272	599 200
Ericsson Tel AB	15 800	996 801	845 300
Fabege AB	10 600	1 508 652	1 578 340
H & M	19 500	1 828 785	4 941 300
Handelsb A	29 600	1 964 908	3 747 360
Husqvarna B	30 000	1 504 906	2 125 500
Investor AB	3 500	1 002 599	1 191 750
Karlsöaktien	1	50 000	50 000
Lifco AB	9 300	1 474 663	2 168 760
Sandvik	22 000	1 540 337	2 479 400
SCA B	7 900	339 586	2 032 670
SEB A	25 000	1 072 253	2 388 750
SEB AB	12 500	991 716	1 194 375
Skanska B	8 200	976 363	1 763 820
SKF B	8 000	1 253 349	1 340 800
Trelleborg B	20 400	1 494 177	3 657 720
Volvo B	14 000	778 387	1 489 600
Summa aktier		**24 371 036**	**42 750 875**
Aktiefonder			
DNB Fund FCP Renewable	4 565	4 000 000	4 621 572
DNB Global hållbar	74 399	7 170 739	10 563 222
First State Inv ICVC EUR WSF	1 222 371	12 949 863	19 738 195
Generation IM Global Equity Fund A27	8 091	9 137 059	21 604 428
Generation IM Global Equity Fund A38	1 656	2 635 033	4 369 791
Generation IM Climate Solutions Fund II *	-	10 289 761	10 289 761
SEB Asset Selection	22 544	4 000 000	4 018 621
SEB Etisk Sverigefond LUX Utd	103 286	6 337 299	7 548 561
SEB Stiftelsefond Sverige	246 047	5 605 254	5 599 366
SEB Östersjöfond WWF	254 979	3 088 941	7 602 537
Skandias Världsnaturfond	230 870	12 113 590	36 045 675
Symviotics Sicav Lux	78 663	8 000 000	8 000 000
Summa aktiefonder		**85 327 539**	**140 001 729**
Summa aktier och aktiefonder		**109 698 574**	**182 752 604**
Obligationer och andra värdepapper	**Volym**	**Bokfört värde**	**Marknadsvärde**
BillerudKorsnäs AB	2 000 000	2 000 000	2 048 200
Brummer Nektar	6 683	15 378 930	16 974 399
Fabege AB	5 000 000	5 000 000	5 020 100
Hemfosa Fastigheter obl	3 000 000	2 998 110	3 021 990
IBRD 171215	5 000 000	5 000 000	5 164 250
Nya svensk fastighetsfinansiering	3 000 000	3 000 840	3 004 110
Rikshem AB, företagscertifikat	5 000 000	5 042 550	5 005 950
SBAB Bank AB EMTN 15	5 000 000	5 000 000	4 923 225
SBAB Bank AB EMTN 16	5 000 000	5 000 000	5 054 925
SCA Svenska Cellulosa AB	5 000 000	5 000 000	5 007 100
Skanska Financial Services AB	5 000 000	5 055 950	5 018 400
Stora Enso Oyj	3 000 000	3 000 000	3 042 675
Storebrand Livsforsikring AS	3 000 000	3 000 000	3 061 800
Södra Skogsägarna	5 000 000	5 000 000	5 070 700
Summa obligationer och andra		**69 476 380**	**71 417 824**
Övrigt		**Bokfört värde**	**Marknadsvärde**
God Fond		1 479	2 274
Summa övrigt		**1 479**	**2 274**
Totalt värdepapper		**179 176 433**	**254 172 702**

* Investeringen i riskkapitalfonden Generation IM Climate Solutions Fund II (Cayman) L.P. avser ett totalt investeringsåtagande på 2 700 000 USD. Det tecknades i december 2014 och betalas in löpande. Per 2016-12-31 har WWF investerat 1 215 000 (1 080 000) USD. Generation IM Climate Solutions Fund II (Cayman) L.P. kommer att avslutas i mars 2030.

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Världsnaturfonden WWF , org. nr 802005-9823

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Stiftelsen Världsnaturfonden WWF för år 2016.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderstiftelsens och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dessas finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderstiftelsen och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Världsnaturfonden WWF år 2016.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderstiftelsen och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Stockholm den 9 maj 2017

Anette Envall Svahn
Auktoriserad revisor

Helene Willberg
Auktoriserad revisor